

Viitorul Republicii

Sărbătorim în fiecare an, la 30 Decembrie, ziua Republicii, cucerire de seamă în viața poporului român. Marele eveniment istoric de la 30 Decembrie 1947, concretizat în răsturnarea monarhiei, instituție anacronică și potrivnică intereselor poporului, a marcat începutul unor adinci prefaceri revoluționare în viața României, de natură să înlăture structurile economice, sociale și politice ale vechiului regim, bazate pe exploatare și asuprire, și să determine edificarea unor realități noi, socialiste, care să înlesnească înflorirea multilaterală a patriei și afirmarea deplină a personalității umane. Așa cum se subliniază în Programul partidului, „Cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărâna muncitoare și celelalte categorii de oameni ai muncii și instaurarea regimului de democrație populară marchează trecerea la împlinirea sarcinilor revoluției socialiste”. În perioada relativ scurtă care a trecut de la actul proclamării Republicii, socialismul a învins pentru totdeauna în România. Prin munca întregului nostru popor, sub conducerea Partidului Comunist Român, a fost realizată economia socialistă unitară, s-a dezvoltat o nouă civilizație materială și spirituală pe pământul patriei.

Anul acesta sărbătorim ziua Republicii într-un moment cu bogate semnificații istorice în viața României socialiste. După cum se știe, anul 1975 reprezintă punctul de confluență a două cincinale de importanță fundamentală: încheierea cincinalului 1971—1975, care a însemnat intrarea României într-o perioadă nouă a construcției socialiste — etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate; trecerea la noul cincinal 1976—1980, care în documentele celui de al XI-lea Congres al partidului este denumit cincinalul revoluției științifico-tehnice în țara noastră. Într-un prim an al unui cincinal care va determina mutații esențiale în întreaga viață economică, socială și culturală a țării. Semnificative pentru dezvoltarea economică în anii noului cincinal sînt nu numai ritmurile înalte, sporurile cantitative, ci în primul rînd schimbările de ordin calitativ, care să contribuie la creșterea eficienței economice. Cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta **Expunere cu privire la mărețele realizări ale poporului român în cincinalul 1971—1975 și la politica externă a României pusă în slujba păcii și colaborării internaționale**, „Noul cincinal 1976—1980 prevede dezvoltarea, în continuare, în ritm înalt, a economiei naționale, sporirea și modernizarea producției industriale și agricole, creșterea eficienței întregii activități economice”. În strînsă legătură cu acest obiectiv, pentru perioada cincinalului 1976—1980 societatea noastră va avea în vedere, în mod deosebit, devenirea sa ca mod de viață al oamenilor, fiind preocupată de calitatea relațiilor sociale, de perfecționarea lor continuă. Aceasta întrucît, avînd la bază „rolul esențial al forțelor de producție în dezvoltarea societății”, perioada istorică pe care o parcurgem constituie totodată, cum precizează secretarul general al partidului, „etapa cînd afirmarea principiilor noi în practică condiționează întreaga dezvoltare socialistă a țării noastre, viitorul comunist al patriei”. Din această perspectivă, se impune, în continuare, aplicarea neabătută în practică a Codului de principii ale muncii și vieții comunistilor.

Începînd cu 1976, primul an al noului cincinal, sînt prevăzute acțiuni politice de importanță majoră în viața partidului și a poporului. Astfel, în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 10 decembrie 1975, s-a stabilit ca în perioada februarie — aprilie 1976, în întregul partid, în toate organizațiile de masă și obștești, în instituțiile ideologice și cultural-educative să se organizeze dezbateri asupra modului în care se realizează sarcinile din Programul P.C.R. privind îmbunătățirea activității ideologice și educației socialiste a maselor, iar în luna mai 1976 să aibă loc **Congresul educației politice și al culturii**, eveniment istoric care, prin măsurile ce vor fi adoptate, va contribui la perfecționarea activității ideologice, a propagandei de partid, a spiritului revoluționar, a responsabilității sociale a tuturor celor ce muncesc. Întregul nostru popor, strîns unit în jurul partidului, este ferm hotărît să acționeze cu toată energia pentru ca în noul cincinal 1976—1980 să ridice pe noi culmi de progres și civilizație patria în care este stăpîn pe destinele sale, Republica Socialistă România.

CRONICA

În curînd vom rupe fila ultimă a calendarului pe '75. Vom fi — virtuală — și sintem — în ziua cea din urmă a anului, ceea ce justifică denotația: **an vechi, prin opoziție cu Anul Nou, care începe**.

S-a scurs, deci, încă un an, cu vechile și împlinirile și — să nu uităm — și cu inevitabilele necazuri de fiecare zi, și cu odihna hărnicilor, măsurată de orele nopții. Adăugat caerului vremii care trece, 1975 devine trecut. A fost un an bun, — favorabil oamenilor, tuturor oamenilor, ori a fost un an întunecat de neguri și înghețuri?

Întrebarea ne-o punem de fiecare dată, cu fiecare final calendaristic, și răspunsul e departe de a fi vreodată prea categoric. Oricum, esențial este verbul **a fost**, echivalînd cu o existență întrepruptă. Devenim, cu acest prilej și puțin nostalgici, ca în fața unei micșorări, a unei frustrări exprimată și de poet în cunoscutele versuri: „**Cu mâne zilele și-adaogi; / Cu ieri viața ta o scazi**”. Meditația aceasta, gravă totdeauna, capătă parca, în ultima zi a anului, un tremolo de romanță, — de recunoscut — fără nici o intenție expresă — pînă și în titlul nostru: „**Ziua cea din urmă**”.

Nostalgia mi se pare însă — cel puțin în cazul de față — o naivă și rudimentară floare de hirtie. O floare artificială. „**Ziua cea din urmă**” nu poate avea ni-

mic sumbru, dacă gîndim dincolo de perimetrul îngust al convenționalismelor moștenite. Omeneste, sintem în situația de a judeca pe fragmente, spre cuprinderea înesnită a timpului și spre evaluarea rodnicilor mereu în act. Și poate prea ne-am deprins să acordăm valoare de realitate unor simple marcaje de noi

Ziua cea din urmă

își introduce, așa cum introducem în treie filele unei cărți acele semne brodate grijuliu ori încrustate și care nicidecum nu se pot confunda cu materia romanului citit în răstimpuri. **Ca durată, clipa, ora, zilele și nopțile, lunile și anotimpurile își au temeiul obiectiv în mișcarea eternă a stelelor. Dar numai ca durată. Începutul ca și sfîrșitul anului reprezintă însă doar o convenție. E un moment pe care noi ni l-am ales și de la care începem a număra secunde, minutele, ceasurile, într-o nouă curgere a calendarului. De ce și-ar strecura, atunci, melancolia, apele ei reci, în suflete, la un**

sfîrșit de an care este totodată și un început? Nu rămînem extatici, regretînd timpul ce a trecut, pentru că acest timp, aducîndu-ne în prezent, ne-a îmbogățit sufletește, ne-a dat satisfacțiile fiecărei clipe muncite, ale fiecărei acțiuni prin care ne-am creat prezentul și ne creem pe noi înșine, împlinindu-ne năzuințele. Retrospectiv, în ultima zi a anului, evaluăm satisfacțiile durabile. Dinăuntrul acestei perspective anii **trec** și — totuși — **rămîn**. Rămîn prin realizările mari, la care toți, întreaga colectivitate românească, am pus umărul. Această zi din urmă a anului ne pune astfel în plin relief **sentimentul continuității**. Agendele lui 1976 ca și ale anilor următori, avînd în vedere obiectivele unui alt cincinal decisiv pentru progresele țării, pe drumul ei comunist, poartă de pe acum jalozanele viitoarelor împliniri. E o continuitate a elanului creator, exprimînd continuitatea în spirit a românilor de totdeauna, de atunci cînd, „mai an”, s-a înălțat „**bădica Traian / Și-a-nălțat pe-un cal năzdrăvan / Cu șaua de aur / Cu frîu de mătășă / Cîț vița de groasă**”. De atunci și pînă astăzi și în viitor, din deșaga bătrînelor urări, răsare pentru viitorul nostru și aceea ca munca tuturor să fie încununată de roada „**ca merii, ca perii / În mijlocul verii**”.

N. BARBU

C. RADINSCHI:

„Peisaj industrial”

Dezvoltare și progres

Între cele câteva trăsături fundamentale care caracterizează cursul istoriei contemporane în ansamblu, **dezvoltarea** ocupă, fără îndoială, un loc privilegiat sub raportul interesului pe care îl stîrnește, pe toate meridianele, atît în plan teoretic, cît mai ales în planul practicii sociale. Obiectiv primordial al tuturor țărilor lumii contemporane, dezvoltarea preocupă omenirea într-o așa măsură încît, pe drept cuvînt, documentele O.N.U. definesc epoca actuală ca fiind epoca dezvoltării, deceniul de față fiind al doilea deceniu de dezvoltare. Există, cum se știe, un document expres adoptat de O.N.U., semnificativ intitulat „**Strategia internațională a dezvoltării pentru deceniul al doilea O.N.U. pentru dezvoltare**”.

Dezvoltarea, așa cum este privită astăzi în cele mai multe cazuri, ca obiectiv prioritar al politicii majorității guvernelor, înseamnă, practic, avîntul tehnicii, fie în mod nemijlocit, fie ca ultim factor al dezvoltării. Chiar și documentul O.N.U., amintit mai sus, înțelege prin dezvoltare, mai ales îmbunătățirea condițiilor materiale de viață ale oamenilor planetei, îmbunătățirea realizabilă prin noi impulsuri ce urmează să se dea industriei și agriculturii, comerțului și finanțelor. Cum remarcă și Mihai Botez în articolul **Problema dezvoltării și dinamica socială** („Era socialistă”, nr. 10/1975), înșiși indicatorii propuși de diferite modele pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a unei țări au în vedere, în ultimă instanță, forțele de producție, nivelul progresului tehnic, venitul pe locuitor, gradul de industrializare, gradul mecanizării și chimizării agriculturii etc.

Din multele probleme pe care le ridică dezvoltarea concepută în acești termeni, reținem, ca obiect al rîndurilor de față, problema mult discutată relații om-tehnică. Oricît s-ar pretinde că eforturile pentru dezvoltarea tehnicii au ca obiectiv îmbunătățirea condițiilor de viață ale omului, atîta vreme cît dezvoltarea, ca problemă practică, nu este privită din deschiderea ideii de progres istoric, ea rămîne, în plan teoretic, un concept ambiguu, iar în plan practic, un fel de bumerang care poate lovi omul cînd se așteaptă mai puțin.

Progresul istoric trebuie înțeles nu doar prin ceea ce omul creează — aceasta ținînd de dezvoltare, ci în primul rînd ca măsură a **controlului efectiv** pe care omul îl exercită asupra ansamblului creației. În lipsa acestui control real, marea cursă a progresului în istorie poate transforma progresul însuși și, implicit, istoria ca atare, într-o cursă pe care omul să și-o întindă sieși fără știrea sa. Așadar, adevărata dezvoltare, pentru a nu se „răzbuna” mai devreme sau mai tîrziu, trebuie să fie în mod necesar o dezvoltare dirijată, în sensul posibilității reale de control asupra multitudinii de implicații, nu întotdeauna de la început previzibile, ale respectivului proces, tot mai complex, de dezvoltare.

Se înțelege astfel, la modul cel mai riguros, că o asemenea dezvoltare autentică nu poate fi concepută făcînd abstracție de tipul de orînduire socială. Căci numai o orînduire care este în stare să-și controleze propria istorie poate să-și

D. N. ZAHARIA
E. ȘTIRBU

(Continuare în pag. 6)

NICOLAE ȚAȚOMIR

Nu-s cîntăreț, ci cîntec

Pe plaiurile doinei, în orizontul pur,
Nu-s cîntăreț, ci cîntec; nu-s strună, ci vibrație.
Mi-s versurile limpezi mereu scaldate-n soare
Cînd te-oglindești în ele, o, Țara mea de-azur!

Ți-i visul nalt asemenea coloanei lui Brîncuși
Și ești, ca-n Eminescu, o veselă grădînă.
Ți înflorim cu fapte dumberava de lumină
Din guri de rai spre creste în românesc urcuș.

Parodie și gravitate

Liviu LEONTE

Aflat în postură de romancier, Mircea Radu Iacoban privește în continuare cu ochiul dramaturgului care vede teatral, adică scenic, acordă prioritate dialogului, vivace și foarte strâns, cu apel la turnura ironică și calambur, reducându-și la minimum propriile sale intervenții. Romanul **Departe**, apărut la editura Junimea, se compune dintr-o suită de scenețe, ușor transpozabile într-un scenariu, cu titluri parodice, în mod real sau numai aparent, cu o bună știință a gradației și a corectării tonului atunci când amenință să devină prea grav. Romanul pare scris sub semnul parodiei și ne așteptăm „o dată cu mottoul „Și iată, deci, distanța dintre ris și plin!” care, sintem asigurați, ar fi decupat de la „rubrica de fapte diverse a unui cotidian”, să fie traversat de umorul capabil să reunească în aceeași formulă „distanța” dintre tristețe și veselie. **Departe** este un fals roman polițist, mai exact, un roman în care evenimentele au rolul de a învăța pe eroul său, scriitorul Benedict Stîrcea, cum trebuie scris un roman polițist.

Scriitor prolific și de mare succes de romane polițiste, Benedict Stîrcea lucrează tocmai la capitolul în care infractorul e demascat cu ajutorul masei și eroina își convinge iubitul să se predea justiției. Sintem deci, pe terenul parodiei, conjugată cu ironia binevoitoare atunci când romancierul intră în viața intimă a lui Benedict, aflat în locuința sa montană, unde prepară „borsch” după instrucțiuni în limba franceză și se războiește cu turriștii care îi calcă florile. Apariția tinerei Pia („de la Paraschiva”) tulbură echilibrul constituit al sedentarului Ben, prilejuind citeva agreabile scene între cvadragesimul scriitor și fata care începe să-l preocupe fără ca el să-și dea seama. Mircea Radu Iacoban are talentul replicii revelatoare, consemnate cu economie a expresiei și cu un pronunțat subtext ironic. Ironia transpare și în titlurile care dau turnură epică unor întâmplări minore sau corectează prin zîmbet situații mai grave (**Intră în scenă vajnicul Ilarion, în care are loc primul dialog albastru, Lunga călătorie printr-un desiș de cătină**) ca și în tablourile de natură, crochiuri desenate cu ochi citadin: „Benedict încearcă o plimbare-remediu și, pentru a nu se interpreta nicicum, iese pe porțița din spate, adică prin partea opusă cortului-lămâie. Soarele e dincolo de creasta zimțată. Și totuși, îl simți. Norii arată altfel — mai ușori, mai transparenți, mai prietenoși. Iar buruienile primăverii au dezlănțuit un adevărat cros către vârsta verdei-albăstrui, startul dindu-l mereu pocnetele mugurilor rotofele. Căsuța din poiană e singura care mai primește, peste creastă, un fuior de soare și varul strălucește de parc-ar

fi amestecat cu grăunțe fluorescente. Pînă și terasamentul căii ferate, stropit din belșug cu ierbice, începe să fie tivit cu troscoț. Tinăr și inconștient... Benedict urmează traseul obișnuit: ține calea ferată pînă la izvor, apoi o ia pe șosea, ocolește și urcă pe drumușorul cu mușchi. Scăldate în umezeală caldă, traseele transpiră broboane de creuzot. Departe, în sat, oamenii repară gardurile și bocăniturile se împletesc într-un soi de compoziție pentru xilofon cu surdină” (p. 28—29).

Mircea Radu Iacoban reușește să mențină „distanța” la care trimitea în motto și atunci cînd Benedict intră, aproape fără voia lui, într-o serie de complicații, pentru a răspunde unei cereri de ajutor din partea fetei, devenind veritabil erou de roman polițist, plecat să salveze pe Vaipan, tatăl Piei. Întîmplările continuă să rămîină în aceeași ambiguitate, între burlesc și serios, Benedict parcurge un itinerar detectivistic, pe urmele lui Vaipan care nu s-a mai întors de la o vinătoare organizată împreună cu colegii din TAPL. Eroul romanului, intelectual cu nostalgia bibliotecii și a secretarei-cerber, e surprins în ipostaza eroi-comică a căutării dispărutului, avînd a suporta loviturile adversarilor încă necunoscuți, detournări de direcții care-l pun în fața unor reale primejdii. Rătăcirile sale noaptea, pe munte, urmate de visul pe șaua cu jnepeni, variantă bufonă a peregrinării lui Lizucăi, îl conduce la partida de vinătoare unde e luat drept gonaș și folosit ca atare. El asistă, consternat, la omorîrea inutilă a unui ied, o altă „Moarte a căprioarei”, petrecută nu „în pădurea Petrișorului”, ci la o vinătoare cu chelneri și piccoli, dar în care se fac simțite accentele unui autentic patetism: „Băiatul arată cu degetul o mogildeață cafeniudungată:

— Au tras în puil de căprioară, domnule, uite ce fac aștia, uite!

Iedul e împușcat în gît. Nu mai curge sînge. Doar nările negre și umele s-au umplut cu o spumă roșu-violetă. Se clatină, ingenuchează și rămîne așa. Tremură.

— Uită-te, domnule!

Pepi își trîntește basca de pămînt, înșfacă bita și se repede, blestemînd cu sughîțuri:

— Nu puteai... idiotule... să mori în altă parte... ai venit aici... la nasul meu... ai venit, idiotule... ai venit...

Iedul privește țintă, cu ochi rotunzi, marl, neputincios.

— Ai venit... idiotule... aici...

Bită izbește între urechile cafenii.

— Aici ți-ai găsit, nenorocitul... aici?

Iedul a căzut. Benedict se simte gol și singur: ceva s-a răsucit într-însul și s-a rupt. Cu dinții strînși, Pepi lo-

vește în neșire un molid cu creștu-n cer. Pînă-și face bita tîndări.

— Aici... Ai venit aici...

Apucă iedul de picioarele calde încă, îl azvîrle sub o tufă și, reze-mîndu-se de molidul flagelat, începe să vomite, cu inete și spasaturi.

— Nu puteai... la dracu'... aiurea... Sună cornul — prelung, tînguios, ca-n filmele cu haiduci.

— Semnalul — sughîță băiatul — du-te tu, duceți-vă voi, duceți-vă naibii toți, m-am săturat pînă-n gît” (p. 119—120).

De aici încolo romanul capătă o tonalitate preponderent gravă, dezvăluind situații dramatice, fără a fi însă scutit de nedorite alunecări spre artificialul de melodramă. Benedict o reîntîlnește pe Amelia, altădată obiectul unei pastuni, căsătorit acum cu Costache, directorul seductor. Refuzată, din comoditate, de Benedict, Amelia este cea care a impus căsătoria urmărind să-l pedepsească pe Costache pentru umilințele trecute. Ea reprecintă tipul voluntar de femeie, aparținînd aceleiași categorii cu gustul și puterea vendettei, ca și Mona din **Fără cascadori**. Fără altă speranță decît a răzbunării, ea participă, în felul eroinei lui Hemingway, la vinătoare, omoară fără sens puil de căprioară, vrea să-l împuște și pe Benedict pe care, aflăm, îl mai iubește încă. Numai că, în loc de a emoționa, ea impresionează mai degrabă prin vulgaritate, mai ales în comentariile la relațiile soțului cu noua secretară, Cora („Cînd dă peste dulcețuri ca tine, Costache se satură greu”. „Ne-om descurca într-un fel. Costache o să doarmă la mijloc. La cabane, se mai întîmplă”). Cel care păstrează, în continuare, datele inițiale ale personalității sale, Benedict, asistă cu uimire la propria sa aventură și, ca un spectator la teatru, la degingolada vinătorilor braconieri, soldată cu sinuciderea lui Costache și hotărîrea celor doi piccoli de a-și începe altfel viața. O retrospectivă de un lirism reținut evocă lui Benedict, în contrast cu mizeria morală întîlnită, prima întîlnire cu Femeia, prima experiență de viață adevărată.

Aventura, mai cu voie, mai fără voie a lui Benedict, a contribuit la salvarea lui Vaipan, reținut pare-se cu intenții foarte serioase de colegii săi aflați la partida de vinătoare. Relațiile lui Benedict cu Pia sînt surprinse de romancier cu același dar al discreției și al ambiguității generator de umor. Eroul din **Plecarea** își dă seama, rememorînd o scenă similară din trecut, „că totul se va opri aici” și reține din întâmplările prin care a trecut o lecție. Romanul spiritual și degajat al lui Mircea Radu Iacoban, colorat de o tentă umoristică și străbătut de inflexiuni lirice, vrea ca această lecție să însemne regnarea lui Benedict ca scriitor.

Interpretînd „Pădurea spînzuraților” (II)

Din momentul în care încep clarificările în conștiință, Bologa urmează — printr-un paralelism de situații — destinul lui Svoboda; sub aspectul compoziției și al punerii în scenă, drama de plan secund (momentul Svoboda) amplifică prin repetiție dimensiunile dramei de prim-plan, dîndu-i o tulburătoare consistență. Realitățile imediate, concrete, i se alătură, de asemenea, cu efecte de ordin afectiv, analogice, o realitate mediată, simbolică, grație știrilor despre o pădure de spînzurați de pe frontul italian. Fixată în conștiință, ideea despre falsitatea poziției lui anterioare de erou (rănit de două ori pe alte fronturi, felicitat de generalul Karg pentru distrugerea unui reflector, decorat de trei ori), situație complicată cu stări de anxietate, cere o rezolvare tranșantă. Precum alte personaje ale lui Rebreanu, protagonistul din **Pădurea spînzuraților** nu suportă discontinuitățile, zig-zagurile din comportamentul său sînt tatonări necesare în vederea descoperirii unei continuități etice rectilinii. Noi confrunțări cu sine și cu alții îl vor delimita. Tăranul Petre, ordonanța sa, reacționează contrariat, brusc, în termeni elementari. Răpota unui ofițer dintr-un grup de prizonieri români, cărora Bologa le declară că e de aceeași neam, are analogii cu finalul din **Catastrofa**: „Dacă ai fi adevărat român, n-ai trage în frați, răspunde repede sublocotenentului, cu atît dispreț încît i se schimbă deodată înfașșurarea. Locul dumitale ar fi dincolo, nu aici, domnule... Dar românii ca dumneata...”. Cehul Klapka e ostil războiului imperialist în general; Bologa, pentru care inamicul de pe alte fronturi e ceva abstract ori fantomatic, nu se revoltă decît împotriva războiului cu românii. Pentru a face mai credibil eșecul trecerii la români, prin sectorul locotenentului Varga, prozatorul imprimă lui Bologa o tensiune vecină cu dereglarea psihică, tradusă prin anxietate, agitație și sumescitare nervoasă. Ruperea logodnei cu Marta Domșa, gest „inexplicabil”, bizar, și căsătoria cu Ilona Vidor, fiica gospodarului ungur din Luncoa, intră într-o logică a experienței, constituind, potrivit opiniei personajului, o întoccare la simplitatea reconfortantă, mai exact la logica neviciată a celor mulți. Autoflagelare sui-generis, pe un fond de revoltă împotriva civilizației burgheze!

Dramatismul de ordin interior lasă loc în final (**Cartea a IV-a**), unor rapide secvențe exterioare, adică elementelor de spectacol. Odată prins și arestat, masca lui Bologa e a unui îns „lîniștit, parc-ar fi scăpat de toate grijile...”. La nivelul conștiinței etice, comportarea lui, devenită rectilinie, marchează eliberarea tortura anului impas. În fond, tocmai sobrietatea gesturilor, sentimentul datoriei împlinite, din perspectiva omului care și-a ales destinul, pledează pentru monumentalitate: libertatea lui Bologa e cîștigată cu prețul vieții. Executat prin ștreang, ca mai înainte Svoboda, spectacolul tragic urmează același ritm: pretorul se apropie grăbit, profesional; condamnatul își amintește, o clipă, cum „a încercat el, odinioară, cu minile, rezistența funiei” lui Svoboda; medicul ține, inutil, ceasul în mînă... Vocea lui Rebreanu tremură de emoție: „Apostol fu impresurat de un val de iubire, izvorită parcă din rărunchii pămîntului. Ridică ochii spre cerul țîntuit cu puține stele întîrziate. Crestele munților se desenau pe cer ca un fierăstrău uriaș cu dinții tociți. Drept în față, lucea tainic luceafărul, vestind răsăritul soarelui. Apostol își potrivi singur ștreangul, cu ochii însetați de lumina răsăritului...”. În Ion, pămîntul ca simbol, stînd mereu în primul plan, pare a respira forțe pustitoare; în **Pădurea spînzuraților**, pămîntul emană, în ciuda spectacolului funest, speranță; e un final deschis, apoteotic. Licărirea stranie din ochii lui Svoboda se repetă, potențată ca într-un refren, în privirea lui Bologa, în timp ce la orizont erupe în dimensiuni planetare „lumina răsăritului”. **Pădurea spînzuraților** e, alături de **Ion** și **Răscoală**, una din cărțile mari ale lui Rebreanu.

Deși perspectiva narativă e mereu calmă, una de meditație gravă, la obiectivul Rebreanu se simte, în subtext, o participare surdinizată. De altfel, lucru știut, orice operă de artă e prin excelență subiectivă, încît punctul de vedere așa-zis exterior apare, în practică, drept imposibil. Bologa simbolizează problematica intelectualității transilvănene din epocă, solicitată de interesele de stat austro-ungare, dar legată afectiv de idealul de libertate națională. Mai răscolitor decît frontul, cu ororile lui, apare conflictul din interior, de natură etică, motiv pentru care latura psihologică a romanului domină. Dezaprobarea războiului, în cazul lui Rebreanu, la început de muanță „cerebrală”, ia o tentă afectivă cînd află că fratele său Emil, de douăzeci și doi de ani, ofițer rezervist în armata austro-ungară, a fost spînzurat la 14 mai 1917, în apropierea localității Ghimeș, pentru tentativa de trecere la români. Alți trei frați muriseră pe celelalte fronturi. Prozatorul i-au căzut sub ochi niște fotografii reprezentînd un grup de spînzurați, executați pentru însubordonare, în spatele frontului austriac din Italia, documente ce urmau să demonstreze la conferința păcii modul cum au fost tratați supușii imperiului. Geneza și titlul romanului trebuie puse în legătură cu drama de familie, ale cărei dimensiuni, raportate la întregul front, erau, de fapt, mult mai mari.

Const. CIOPRAGA

mențiuni critice

OVIDIU PAPADIMA: Ipostaze ale iluminismului românesc

Fără a fi o monografie a curentului iluminist, așa cum apare acesta în contextul culturii românești, cartea lui Ov. Papadima se oprește asupra citorva dintre elementele sale definitorii, luminîndu-i unele fațete, corectînd aprecieri eronate sau confuze. Trebuie remarcat de la început orizontul larg, european, pe care autorul îl deschide manifestărilor iluminismului românesc. Trasînd succint profilul unor mișcări similare din cultura unor popoare ale centrului și sud-estului Europei, cu numeroase trimiteri la iluminismul francez, Ov. Papadima realizează în bună parte un studiu comparativ al ideilor filozofico-sociale, al literaturilor din această parte a continentului. Procedînd astfel, ne convinge că iluminismul românesc nu este nici o manifestare întîrziată și nici una izolată de cultura europeană a veacului al XVIII-lea și a începutului celui următor. Numeroasele similitudini dintre iluminismul teh sau grecesc și cel românesc sînt explicate prin existența unor determinări istorice apropiate ca factură, dintre care se distinge aspirația popoarelor spre dobîndirea unei depline libertăți naționale și sociale, în măsură să le confirme și să le întărească individualitatea. Cu o remarcabilă probitate, Ov. Papadima preia unele concluzii ale cercetărilor din ultimii treizeci de ani, fără prejudecăți legate de vîrsta ori sonoritatea numelui cercetătorului. Insistența autorului merge spre corectarea unor afirmații mai vechi sau mai noi care s-au

dovedit neîntemeiate. Astfel, pentru autor, secolul al XVIII-lea de după D. Cantemir și pînă la școala ardeleană nu se mai înfașșează ca o epocă de vid cultural și literar. Numeroase scrieri originale sau traduse, circulînd sub formă de manuscrise sau pe cale orală, întretin viața culturală a românilor, realizînd continuitatea firească între mai vechea noastră cultură și începuturile iluminismului. Apariția poezilor Vicărești se înscrie pe linia acestei continuități. Înaintea lor a înflorit o bogată floră poetică sub forma cîntecelor de lume, de factură cvasi-folclorică. Fără a-i supraestima valoarea, Ov. Papadima subliniază însemnătatea unei asemenea producții literare pentru stimularea interesului față de poezie. Revenind mereu în prim-planul analizei, observațiile referitoare la valorificarea folclorului depășesc net statutul considerațiilor generale și convenționale. Cităm, în această ordine de idei, substanțiala reliefașă a rolului pe care elementul folcloric îl deține în țesătura poetică a **Țiganiadei**, operă a unui mare artist dar și a unui profund gînditor iluminist. Stabilind începuturile iluminismului la mijlocul secolului al XVIII-lea, autorul urmărește ecurile sale pînă în epoca deplinei înfloriri a romantismului pașoptist. Dacă pentru literatura din Principate interfezența iluminismului cu romantismul conferă epocii pașoptiste una din caracteristicile distincte, în Transilvania lucrurile sînt mai complicate. Ov. Papadima atrîmă categoric absența romantismului la scriitorii ardeleni de la mijlocul secolului al XIX-lea. Considerăm totuși că în creația lui Andrei Mureșanu cel puțin, elementul romantic joacă un rol mai însemnat decît este înclinat să admită autorul cărții. În același plan al discuțiilor, n-ar fi fost lipsite de interes cîteva referiri la opera lui I. Codru Drăgușanu. Studiul lui Ov. Papadima reprezintă o contribuție de primă însemnătate pentru cunoașterea unei mișcări filozofice și literare a cărei monografie nu a fost încă scrisă.

Gr. ȚUGUI

IOAN COSTEA: Arme și flori

Ioan Costea tipărește cel de al doilea volum de versuri al său, dedicat ostașilor țării, de fapt tuturor acelor care vibrează la numele patriei, la evocarea istoriei și la implicarea ei în contemporaneitate.

Prozodia tradițională, cu efectele ei binecunoscute, îl ajută pe poet să nuanțeze și să individualizeze diversitatea și profunzimea sentimentelor, să depășească eventualele repetiții sau suprapunerile accidentale; deși nu se exprimă decît în direcțiile semnificate în trecut de marii creatori, autorul are pudorea marilor sentimente, noblețea circumscriserii în marele pluton, modestia „micului prinos” la marea prefacere.

Versurile au fluida acuitudinii neșovăelnice; nimic artificial, totul venind din limpeditatea conștiinței, din seninătatea reflectării și din reverberația acțiunii morale.

Versul liber, (care nu este propriu autorului) exprimă direct, adeziunea la un ideal național-constructiv: „Cuvîntul „Felix” l-am învățat plîngînd, / călcînd pe oase, pe scuturi și lănci în rugină. / Mi-am strigat Dacia-mumă prin vile arse, / prin cenușa cetăților cu fîntîne orbe; / am întrebare de neamul meu pe tristul Zamolxe, / Adinec cugetînd pe-un creștet de munte pleșuț. / / Hei, Dacie, tîrîm vînturat de aprig destin. / unde-ți sînt torțele în porți de istorii arzînd?” (Dacia felix).

Cele mai multe versuri urmează tiparul eminescian, patriotismul descoperind aici încă o identificare (și justificare) istorică. Dar fiindcă volumul are o destinație strictă — deși, cum am spus, se adresează unei diversități de cititori prin similaritatea sentimentelor — unitatea de gîndire — chiar cu un oarecare prozaism — rămîne prin ea însăși semnificativă.

Aureliu GOCI

Poetica și semiotica

Cum se știe, poetica s-a constituit ca urmare a extinderii structuralismului din lingvistică în celelalte științe umane: antropologia, psihanaliza, economia politică și chiar filozofia. De fapt, se poate spune că poetica este știința literaturii, care folosește cu precădere metoda structurală, împinsă pînă la nivelele foarte abstracte ale modelării logice și matematice.

Această tendință se îmbină cu alta, internă cercetării literare, și anume aceea de abordare imanentă a literaturii, debarasată de istorismul atomist, de cultul biografismului și de anecdotism. Obiectul poeziei nu va fi opera sau ansamblul de opere înecate de balastul filologic, ci ceea ce s-a numit cu un singur cuvînt: literaritatea. Noțiunea nu este încă lămurită, tocmai pentru că de cele mai multe ori ea a fost atacată în termeni exteriori poeziei structurale, chiar dacă cei care i-au folosit se plasau altfel în câmpul acesteia.

Literaritatea este ansamblul structurilor literare. Atît prin tradiție cît și prin evidența lor, cele mai studiate sînt structurile narative; se vorbește chiar de o disciplină de sine stătătoare: **naratologia**. Tradiția vine din folclor, iar noua direcție a fost fructificată cu mare profit la analiza povestirilor mai simple, cum ar fi **O mie și una de nopți** sau **Decameroul** lui Boccaccio. Chiar în cazul narațiunii mai complexe, de tipul navellei sau romanului realist, s-au putut dezvălui unele structuri elementare care se află la baza întregii lucrări. Așa sînt de pildă relațiile între personaje, grupate după trăsăturile lor inerente și după participarea la acțiune. Este ceea ce numim curent analiza structurală, direcție ilustrată de lucrarea devenită clasică **Rhetorique générale**. Este vorba de reinterpretarea structurală a tropilor — metafora, metonimia, sinecoca etc. — abordați în termeni semantici, dar și de relații mai fine, în deosebi ansambliste.

Deși se cheamă poetică, aceasta s-a ocupat mai puțin de poezie, dacă ar fi să luăm în discuție direcția ca cea franceză. În schimb, în cercetările de la noi s-a acordat o atenție deosebită analizei structurale a poeziei. Se pot stabili în acest sens trei niveluri mari de analiză.

1. Valorificarea principiilor retoricii poeziei în moul context al metodei structurale, direcție ilustrată de lucrarea devenită clasică **Rhetorique générale**. Este vorba de reinterpretarea structurală a tropilor — metafora, metonimia, sinecoca etc. — abordați în termeni semantici, dar și de relații mai fine, în deosebi ansambliste.

2. Utilizarea componentei semantice din gramatica generativă-transformativă, care oferă tehnici riguroase de analiză în domenii ca ambiguitatea și anomalii, foarte importante în cristalizarea structurilor poetice. S-au făcut cercetări teoretice în acest sens, dar mai ales s-a acordat o atenție specială aplicațiilor la diferiți poeți.

3. Modelarea logică sau matematică vine ca o etapă superioară în această ierarhie, ea fiind ilustrată de lucrarea lui Solomon Marcus, **Poetica matematică** și de o întregă serie de contribuții ale unor cercetători în general tineri.

În ansamblu se poate spune că la toate nivelele și în toate sectoarele ei, poetica aspiră, ca toate disciplinele ieșite din structuralism, la cunoașterea abstractă și adîncită pe care o oferă formalizarea. Această tendință împinge obiectul din partea istoriei literare tradiționale și a criticii interpretative, care repropune modelării formale că lasă să scape prin rețeaua de formule tocmai esențialul din „fenomenul literar“.

În aceste împrejurări apare semiotica generală și aplicația ei la literatură, așa numita semiotică literară. Ea se încadrează în aceeași tendință de abordare structurală și formală a obiectului său, care este alcătuit de ansamblurile de semne. Se merge și mai departe socotindu-se de fapt că semiotica s-ar reduce la explicarea limbajelor formale, folosite de logica simbolică și de matematică. În acest caz se strecoară prin sita de formule și puținul din „fenomenul literar“ care mai rămăsese după operația efectuată de poetică.

În realitate, între semiotică și structuralism există legături strînse; se spune uneori că structuralismul este metoda de cercetare tocmai a acelor domenii care operează cu sisteme de semne și aceasta este adevărat pentru științele umane ca lingvistica sau antropologia. Socotind că structuralismul este înainte de toate o metodă nedispunînd de o teorie de talia acesteia, se poate formula ipoteza că semiotica vine să suplimenteze o asemenea lacună, instituindu-se ca teorie generală pentru acele științe care folosesc cu precădere metoda structurală. Într-o asemenea perspectivă, semiotica are cel puțin avantajul teoretizării și al interpretării, care devine vital pentru discipline cum este poetică.

Grație perspectivei semiotice, putem arăta că entitățile dezvăluite de cercetarea structurală nu sînt numai puncte de intersecție în rețeaua de relații, ci semne complexe. Ele sînt alcătuite dintr-o expresie semnificativă care se încarcă de semnificația organizată într-un conținut de mesaj; atît prin latura lor de semnificativ cît și de semnificat, semnele literare cristalizează faptul literar în toată bogăția lui: ca imagine concretă, ca reprezentare înzestrată cu înțeles profund. Alît narația cît și poemul se prezintă ca ansambluri coerente de semne, guvernate de structuri mai dialectice decît simplele relații descrise cu modelele formale, aplicate la aspectele unilaterale ale literaturii.

Lucrul este evident în lucrări care pun probleme explicite de semiotică, cum este romanul **Mirele de Vasile Andru**: „Cît de sfîșietoare e această bănuț smulsă din trupurile noastre — făcute din hore ancestrale — acest semn al vieții!“ Dar și poemele se încheagă, chiar dacă nu ni se spun didactic, din înălțurii de semne, așa cum se întîmplă, de pildă, în **Fum căzut de Blaga**, unde sîntem solicitați pe rînd de semnele: zborul de giște ca metonimie a universului rural, cîntecul prelungit cu ecouri de vesnicie, filierul tăcut prin antifrază, păsările, vîntul umplînd privirea ca semne iconice, „bolțile prăbușite în apă“ oferind imaginea cerului răsfrîntă subacvatic, frunzele satului ca lăcaș mitic, pentru ca totul să se încheie cu legătura de frăție între poet și cerul de jos și fumul căzut din vatră.

Dar dacă acesta din urmă este luat indicial pentru a însemna viața pulsînd în vetrele satului, „cerul de jos“ este sintetic și semnul iconic al bolții reflectate în apă precum și pămîntul înzestrat cu virtuți cerești, cel puțin în acest colț de lume care pare a fi Căpîlna de pe valea Sebeșului. Prin punerea în ecuația semiotică a unor astfel de structuri literare, câmpul se deschide pe de o parte spre universul referențial (locul de unde se sesizează lumea semnelor), pe de altă parte spre puternica sinteză operată de simbolul literar: satul se face natură, iar natura se culturalizează în unul din cele mai autentice sisteme de semne: satul românesc.

De aci semiotica se lărgește spre demersurile ei imediat învecinate: antropologia culturală, sociologia. Din păcate, la noi nu există preocuparea constantă de raportare a semioticii la aceste discipline, după cum nici acestea din urmă nu recurg la semiotică. Terenul literar este cît se poate de fertil pentru a asigura rodnicia acestor direcții de cercetare, cu condiția să fie strîns legate; altfel semiotica poate duce la impasul abstractizării vide, iar sociologia la forțarea dogmatică a determinării literare.

Semiotica recuperează așadar achizițiile poeziei structurale și formale prin valorificarea reprezentării semnificative și a semnificației mesajului. Stabilind lumile de semne care întruhidează aceste laturi, semiotica implică deschiderea analizei în câmpul antropologiei, al sociologiei. Prin aplicațiile ei practice, semiotica integrează mecanismul angajării subiectului creator și consumator de literatură, racordîndu-se la atitudinea de responsabilitate întemeiată ideologic și politic.

Paul MICLĂU

În timp ce se îndreptau spre casa Valentinei, Ștefan încerca să transforme tulburarea de care încă era cuprins în calcule șovăielnice. Tocmai dintr-un sentiment de solidaritate cu emoția încă vie, calculele erau incerte, confuze, lipsite de rigoare de altădată. Existau însă în mod indiscutabil. Trebuie să rămîn cu această femeie minunată, nu pot să mai trăiesc viața pe care am trăit-o. Aici trebuie să mă opresc... Îngrijorarea pentru dezordinea spiritului său îl împiedica să deslușească în adîncime frumusețea iubirii. Nu se îndrăgostise de Valentina, trăia însă cu acuitate spaima de a o pierde.

Terasa despre care Valentina îi vorbise cu entuziasm avea o amploare nefirească, atît de familiară locuinței ei, ușor o puteai confunda cu o grădină publică. Trecînd prin labirinturile locuinței, Ștefan fu uimit de numărul mare de mușafiri sau de rude care mișunau pretutîndeni. Tîșneau, mormăiau „Bună seara Valentina“ și apoi se întorceau în vîgăunele lor.

— Nu există zi de la Dumnezeu în care să nu descopăr o rudă nouă — îi spuse Valentina întelegîndu-i nedumerirea. Primesc mereu telefoane de la tot felul de verișoare de care habar n-am, care vor să ne cunoaștem, să ne ajutăm... că dacă noi rudele între noi nu ne ajutam... — O, în privința rudelor cred că nimeni nu mă întrece — rise Ștefan conștient de deplina lui superioritate în această privință. De frați nu mai vorbesc, cred că am vreo sută de verișori și verișoare, cel puțin optzeci de mătuși, nici cu unchi, cumnații, nașii, nu stau rău. Și aștia numai din partea lui taică-miu. Mai sînt și cei din partea mamei. Am și frați pe care nu-i cunosc, căci taică-meu a mai avut două neveste. A venit o dată la mine un bărbat de vreo cincizeci de ani, înalt și înfricoșător, semăna, ce-i drept, cu taică-meu, și mi-a spus: „Eu sînt Lilică, fratele tău“. Bine, i-am zis eu, și ce vrei să facem? Nimic, mi-a răspuns el, bem și noi o bere... Și cîți ori mai fi! O să-i descopăr cu timpul.

— Ei da, e adevărat, stai mai bine decît mine.

Amuzată de cele ce îi spusese Ștefan, plecă să pregătească masa.

În absența sufletului Valentinei continua să ocrotească spațiul... E prca frumoasă, își spuse Ștefan, încîntat că are curajul să și-o mărturisească și puțin întristat că o face atît de repede. Desăvîrșirea femeii îl înstrăina de ea, pindea plin de speranță o soviaială a naturii. Visa să facă dragostea cu Valentina, atunci frumusețea ei va ingenunchia, îi va fi mai aproape. Acest gînd îl înspăimîntă, căci își dădea seama că vine din sufletul lui vechi. Ceea ce e abstract și desăvîrșit ne atrage din trufie, vrem să-l detronăm, să-l facem asemenea nouă... Sexualitatea e ticăloasă fiindcă pune iluzia egalității la îndemîna oricui. Și profanarea frumuseții e o asemenea mirșavă iluzie.

Nici trufia, nici obsesia unei egalități obținute cu prețul profanării nu-i stăpîneau sufletul. Atracția misterioasă, imperceptibilă, suavă pentru Valentina nu era umbră decît de convingerea lui că e foarte bine că așa se petrecuseră lucrurile, că iubirea venise la timp. Trăia sentimentul predestinării acestei iubiri, dar și acela că Valentina înseamnă pentru el o șansă unică, pe care nu-și putea permite riscul de a o rata. Viața lui intrase într-un împas îngrozitor și știa

TEODOR MAZILU

Presimțiri

— E un talisman — îi explică Valentina, amuzîndu-se acum de ideea ei — e un dînte de cerb, îl am de la prima mea colegă de bancă. Cînd o să-ți fie greu, uitate-te la el, și eu, ca în basme, voi apărea lîngă tine și te voi ajuta să ieși din încurcătură.

Ștefan se emoționa fără efort și asta îl bucură. Emoția acelei clipe vroia s-o trăiască singur, prezența Valentinei îi dădea o înexplicabilă stînjeneală.

Gravitatea întipărită pe chipul bărbatului o făcu pe Valentina să-l examineze cu atenția tandră și melanculoasă a femeilor care vor să înțeleagă reacțiile mai vechi, acum străine.

— De ce mi-ai părut așa de anti-patic prima dată? atunci la balul lui Marion? Părei un domn foarte petrecăreț și cam atît.

Ștefan știa că ceva din aprecierea de atunci este și acum adevărată, vrînd să se apere, să nu se divulge, rămase în continuare sub protecția acelei liniști solemnne care o încintase atît de mult pe Valentina.

— De ce ai părăsit-o pe Marion? — și întrebarea directă a Valentinei urca anevoie spre solemnitatea în care se retrăsese.

...Ce ar fi dacă și el ar întrebă-o de ce și-a părăsit soțul? Aflase de la Marion de mariajul ei nefecit. Nu vedea ce rost ar avea un schimb de experiență în materie de dezastre sentimentale. Și apoi de multe ori răspunsese la această întrebare, mulțea femei, adminatoare ale lui Marion, nu înțelegeau cum o asemenea femeie poate fi părăsită. De cîte ori elucidase enigma despărțirii, de atîtea ori și minșise, o puse pe seama fluctuațiilor împrevizibile și telurice ale senzațiilor.

— Fiindcă nu a vrut să intre, n-avrut să se umple de ridicol pentru mine — încercă Ștefan să privească pentru prima oară cu luciditate ceea ce se petrecuse între el și Marion. O femeie care nu e capabilă să îndure ridicolul de dragul unui bărbat nu e capabilă de iubire. Cînd eu am fost îndrăgostit de ea, și am fost, asta e adevărul, m-am înglodat în ridicol pînă peste cap fără să-mi pese de nimeni și de nimic. Slavă domnului, Marion creează unui bărbat largi posibilități pentru a deveni penibil.

Exerciții

Tranziența

— Șocul viitorului? Vrei să experimentăm comotile lui Alvin Toffler?

— Sîntem prinși în vîntul vremii. Să ne sustragem o clipă goanei universale, „tranzienței“, cum a poreclit-o Toffler, pentru a o țira în fața judecății. Să simțim ce este și ce nu este.

— Cu ce să începem?

— Cu ultimul strigăt al arhitecturii: „case de aruncat“ și chiar „orase de aruncat!“ La expoziția **Deubau 71**, inaugurată la Essen, cîțiva tineri arhitecți au declarat război pe viață și pe moarte betonului. Sîntem invitați să intrăm în „arhitectura de consum“: construcții din carton sau din materiale expandate.

— Bine, dar betonul înfruntă timpul.

— Tocmai aceasta nu i se iartă. Ce necesitate ne silește să sfidăm secolele într-o materie unde astăzi modelele se ofilesc de la an la an? Nu te ispitește o locuință ieftină, fantezistă, transformabilă, pe care o montezi și o demon-tezi în curs de ore? Cînd te-ai plictisit, o transporti în altă ambianță sau pur și simplu o arunci la gunoi. Costă doar cîteva procente din investiția în beton. Ceea ce era tîmnat irevocabil în forme înghețate și seculare cîștigă mobilitate și disponibilitate, teren liber pentru adaptare și forme. Nu-i minunat: locuințe și orase fluente, proteiforme? În definitiv, locuința este un ambalaj, deci un strat modelabil.

— Să redevenim nomazi, așa cum insinuează Toffler?

— Ar constitui, poate, și eliberarea personalității de sub tirania zidurilor sufocante. Într-un pamflet intitulat sugestiv **Inospitalitatea orașelor noastre**, psihologul Alexander Mitscherlich deplînge acțiunea brutală de tipizare pe care o exercită materia dură a locuințelor clasice asupra sensibilității umane.

— Nu voi nega că unele argumente de acest soi mă impresionează. Noutatea trebuie să frîngă undeva monotonia

Traian BRĂDEAN:

„Flori“

Pentru ea, orgoliul ei, situația ei, erau mai importante decât suferința ei.

— Și în ce consta acea suferință? îl întreabă Valentina cu rigoarea și răceala unui judecător.

Tonul de închiizitor al femeii îl ajută să se consoleze mai ușor cu ideea că și de data asta va minți. Ori cum, chiar dacă Valentina ar fi fost cea mai înțelegătoare femeie din lume tot m-ar fi avut curajul să-i spună adevărul. În ce constase suferința lui? Făcuse la poker o datorie de cinci mii de lei, datorie de onoare, cum sînt toate datorii de acest fel, și o rugase pe Marion să-l scoată din încurcătură, să ceară banii aștia mamei-sii, întotdeauna prosperă. Il refuzase categoric. „E o sumă prea mare Ștefan, mamei-me de câte ori îi cer bani mă ia peste picior, mă ironizează, îmi spune că eu nu știu ce înseamnă un ban muncit“. Aici avea dreptate Marion, se gândi Ștefan, hooșca aia interiorizată se laudă mereu cu zbuiciumurile și neliniștile ei din care își ciștigă pîinea. „Umilă-te-te de data asta, — îi răspunsesse el galben de furie. Nu se poate să mă lași așa“. Marion se arătase și mai departe neînduplecată. „Cere-mi orice, cere-mi viața mea, dar nu suport să fiu umilă de mamei-meă“.

Din confruntarea de atunci cu Marion extrase pentru Valentina numai ideea de bază, convertirea unei întîmplări în abstracțiuni și concluzii era încă o metodă prin care își liniștea conștiința.

— Dacă iubim pe cineva trebuie să suportăm alături de el orice mizerie, să ne luăm orice risc, inclusiv acela de a fi ridiculizați sau batjocoriți.

Cînd se rătăcea în vastul lui lălmîit de mistificări, dintr-o stranie loialitate față de el însuși, Valentina îi plăcea mai puțin, scotea că așa e drept. În clipa aceea credea că indiferența corespunde mai exact resurselor sufletului său, iar iubirea îi apărea ca o supraîncălțare, o supra-apreciere a forțelor.

Valentina îi înțelese nemulțumirea, și din tandrețe, formele ei de tandrețe erau înfinite, nu mai insistă asupra întîmplării și se dedică și ea observațiilor cu un caracter mai general.

— Da, oamenii găsesc foarte ușor motive de despărțire. Căci despărțirea le dă iluzia puterii și mai ales a prosperității, a noutății, iluzia că pot lua totul de la capăt — spuse ea fără participare, numai ca să-l scoată din împas.

Îi era neplăcut să o mintă pe Valentina, însă înțelegea că relațiile dintre ei, încă atât de firave, ușor se pot destrăma. Cu spiritul cavaleresc care îi era atât de propriu, nu scotea nici o deformare a realității definitive, implacabilă, spera mereu să o transforme în adevăr. Minciunile lui Ștefan erau în același timp și niște grandioase planuri de regenerare, ele îi indicau pînă una alta drumul viitoare existențe.

Această iubire a sosit pe neașteptate, m-a găsit nepregătit, de aceea — își reproșa Ștefan, adresîndu-se parcă tuturor acolora aflați în situație asemănătoare — trebuie să ai întotdeauna sufletul curat, gata oricînd să primească revelația iubirii. Presimțise, visase o asemenea iubire, înțeleșese că trebuie să se pregătească pentru a veni în întîmpinarea ei, însă n-avusese puterea să o facă, moțai mai departe în plăceri, dezordine și remușcări zadarnice.

Cum temele fundamentale implicau prea adeseori riscul denaturării, Ștefan se retrăsese în discuții mai puțin

primejdioase, îi vorbi Valentinei despre copilărie, anii de studenție, despre orgoliile de șef de trib ale lui taică-su, își critica acele defecte care puteau fi foarte bine calități dintre cele mai laudabile. Evocarea unei copilării atât de poetice și de aventuroase, tema în care Ștefan strălucea, o captiva pe Valentina, cu atât mai mult cu cît copilăria ei fusese săracă în evenimente.

— În centrul unui mare oraș copilăria nu e prea grozavă — își amintea Valentina. N-ai unde să te joci, să te zbungui, părinții te trag mereu de urechi, te îndoaie cu sfaturi. Era și invenția bestială a guvernamentelor... Ce mizerie. Făci un copil și-l dai pe mîna guvernantei să-l crească. Guvernanta mea mă bătea dacă nu vorbeam tot timpul franceză, dacă în loc să spun „je veux un peu de confiture“ spuneam „vreau puțină dulceață“, era vai de capul meu. Ne descurcam și noi cum puteam, eu îmi luam revanșa cînd plecam în vacanță, la țară, la bunicul, acolo îmi făceam de cap, deveneam groaza satului. Mamei-me se făcea roșie de furie cînd mă întorceam, spunea că luasem toate obiecturile urite de acolo, că degeaba chechtuise atîția bani cu educația mea.

Cînd se mărturisea Valentinei izbutea, parcă în ciuda voinței lui, să-și observe deformările și stratagemele. Marturisindu-se altcuiva, ele n-ar fi ajuns la lumina conștiinței. Descoperi cu tristețe că vicleniile pătrunseseră în zone pînă atunci imune. Fermețarea lui copilărie o pîngărise prin felul în care și-o amintea, devenise și ea o armă de seducție ca oricare alta, văzu cum apăruse grija de a avea succes, de a impresiona, selecta amintirile după criteriul eficacității. Uneori și născocea întîmplări netraite, avea ceva din spațiu unui actor care, neîncercător în hazul textului, improvizază numai ca să ciștige cîteva aplauze.

— Ce fără de noimă și ce triste erau toate astea în comparație cu exactitatea Valentinei, neîntinată de ideea de a impresiona.

— Eu cînd am fost mică eram foarte antipatică, aveam toate defectele, nu-mi plăcea să mă joc, mă înhătam la joacă și pe urmă plecam numai așa ca să le fac în necaz copiilor. Și ce pîricioasă eram, mereu ridicam mîna în clasă și spuneam „doamnă profesoară, fata asta a copiat, băiatul ăsta m-a bătut, altcineva a zîmăgălit cu creta toate băncile“. Biata femeie se obișnuise alt de mult cu reclamațiile mele, încît înainte de a începe lecția întreba „Valentina Damian, ai ceva de spus?“ Eu piram și după aia lecția începea. Îți dai seama că toți copiii mă urau, mă ocoleau. Însă eu eram teribil de mîndră de disprețul lor. A, să nu crezi că eram o bestie, așa simțeam eu că e bine. Eram însă premianta clasei și chiar pe victimele mele le ajutam să-și facă lecțiile. Se spune că experiența înrăiește, că omul în copilărie e bun și pe urmă lecțiile vieții, dezamăgirile, îl acoresc. Cu mine, am avut noroc, s-a întîmplat invers. Am devenit, cred eu, mai bună o dată cu experiența.

— Eu cu timpul m-am înrăit — recunosc Ștefan dîndu-și seama că nu riscă nimic.

Ea surise neîncercătoare.

— Ei, cît de mult te-ai putut înrăi tu? N-ai deloc mustra unui acrit de viață și de mediocritatea din jur. Nu te vîd capabil de nimic urit, și-ar fi, cred, prea lene pentru asta, răutatea e și o formă de vrednicie blestemată. Să-ți fie teamă de oamenii care se scoală cu noaptea în cap — adăugă zîmbind Valentina, convinsă că înțelege exact ceea ce voia să-i spună. Eu ghicesc sufletul oamenilor, nu-i judec după cuvinte, nici măcar după faptele lor.

Ultimele cuvinte ale Valentinei nu-l făcuseră pe Ștefan să trăiască iluzia unei posibile clemențe, știa că și ea, dacă i-ar cunoaște trecutul, tot după fapte l-ar judeca.

Se făcuse tîrziu, trecuse de ora unu, lumina palidă a lămpioanelor nu mai reușea să izgonească întunericul nopții.

— Mi-e somn, ție nu? spuse Valentina și se ridică în picioare. Rămii să dormi aici — și nu-i era clar lui Ștefan dacă era o rugămînte, o dorință sau o poruncă.

O însoți intimidat, cu modestia unui ostătec. Și în această senzație era mai mult orgoliu decît adevăr, căci îi plăcea să se considere „răpît de femeie“. Nici o nerăbdare, nici o neliniște nu se iviseră în gesturile Valentinei. Mișcările ei leneșe dădeau o senzație odihnătoare, evocau întîmplări de foarte multe ori petrecute. Trecutul comun pe care îl adăbuise de la început relațiilor dintre ei ajunse de data asta pînă la Ștefan.

În camera ei, după ce cercetă cîteva clipe întunericul nopții, închise ferestrele.

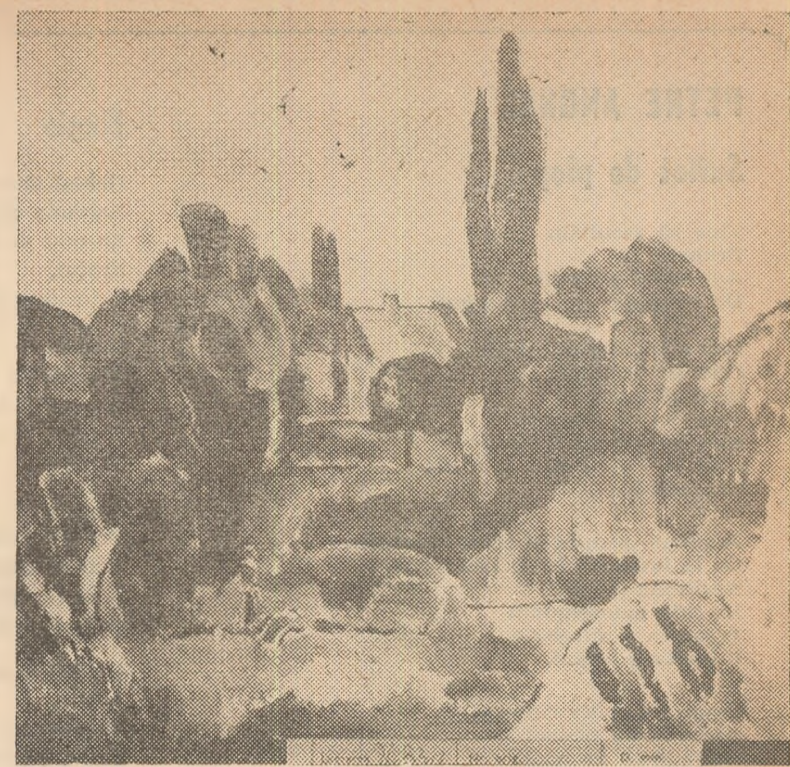
— La noapte o să avem furtună. Pregătirile pentru somn ale Valentinei erau lungi și complicate, Ștefan le urmărea cu încordare, însă titlul lor nu-l înțelegea. Pe noptiera ei se adunaseră lucruri dintre cele mai diferite, îi era greu să-și dea seama dacă erau podoabe sau obiecte cu un scop practic, căci și unele și altele răspindeau aceeași somptuozitate și strălucire. Somnul era pentru Valentina în același timp un ritual și o expediție.

— Nu pot să dorm înainte de a-mi pregăti un vis. Eu visez ceea ce vreau eu — spuse Valentina cu o copilărească neculțare. Nu mă las la voia întîmplării. Specialiștii spun că mint, că nu am o atitudine științifică, că visurile vin din altă lume și de preferință din sub-conștiința omului. Cum eu, spre fericirea mea, n-am sub-conștiință, îmi fac visele cu mîna mea... Nu pot să-ți povestesc, n-ar fi corect, trebuie să-l verific întii în somn.

Învăluită de bucuria visurilor care o așteptau, de lumea de basm a somnului, Valentina începu să se dezbrace; ceva suav și feciorelnic acoperea goliciunea și exuberanța trupului ei.

Ajunsa în pat, se acoperi cu pătura pînă peste cap, cum fac de obicei copiii cînd dorm singuri, și îi spuse lui Ștefan.

— Eu dorm cu fața la perete. Tu dormi aici. Și îi arătă locul unde Ștefan era așteptat.

Traian BRĂDEAN :

„Peisaj“

HARALAMBIE ȚUGUI

Glas de obîrșie

Nu te-ntreba prin cîte lupte și-au purtat brațele, steagurile! Săbiile și săgețile, lor (O, mai ales săgețile săgețile) se-aud în fiecare pală de vînt și-n fiecare fir de iarbă al țării zi și noapte scandinav : Zamolxis, Zamolxis ; și nu e trunchi de copac să nu poarte carne din carnea lor cea fără durere și os din osul lor fără somn pretindendi în veșnică fremătare. Trebuie doar să știi să ascuți cum se cuvine iarba, copacii ; trebuie doar să te privești întreg în vreo apă sau în vreo stea spre a le putea desluși chipul și-a buzelor vie rostire : Zamolxis, Zamolxis...

Cinegetică

Tresar din somn stejarii și gorunii de buciemele răscolind poiene cînd, din hățîșul zorilor alene poteci aleargă-n ochii puștii, brunii.

Cu dorul arcuitelor sprîncene precum mirate și tirzii petunii, ascuți prin ierbi cum trece coasa lunii și pași ușori, în salt, de vulpi viclene.

Dar iată-n pleoape foșnetul cristal e sub vuietul pădurii detunate, vinatul orb cînd vrea să-și taie cale.

Apoi sub crengi, cu pușca la o parte, spre singele arzînd pe iarba moale parcă privești adînc în ape moarte...

Lumini de nor

Vin tot mai palide lumini și un fior de toamnă pe care numai Moartea-l știe ; Moartea cea darnică tuturor cu liniștea ei pămîntie.

Așteaptă-le-n prag cu mîna la frunte trecerea lină prin noapte scîlpînd ! Nu le-auzi cum își sună sub lună razele — sulii de-argint ?

Acolo în conul de umbră, nemărginit veghea ochilor, pacea mînilor înghețate — singură mărturie... Și-un vînt astral ca un corb cobor pe-o învînsă cetate.

Acolo, în zarea de taină fiorul acelor lumini mereu în cădere. Acolo, munții lunii înalți cit cerul prăbușindu-se-n rece tăcere.

O ! Și cine ar putea, oare, cine să le oprească ireversibilul zbor, cînd toate ferestrele-s deschise-n time și-necet, încet îmbraci lumini de nor ?

Petre BOTEZATU

PETRE ANGHEL

Suflet de plop

Vino să ascultăm
Frunzele
Apropiind sufletul
De marginea lor ca o inimă.

Calea lor, drumul nostru.
Privește-le palma
Și-ai să le citești
Prin degete destinul.
Riurile pornesc din adinc
Cine le-a aflat pină la capăt
Chemarea.

Jumătate pământ și soare jumătate.
De la furtună vântul l-au oprit
Nesfârșita lor oaste
La chip neînsemnată
Trez ca o întrebare
Îi înalță trupul.

Crede frunzelor cîntecul
Tăcut ca un plîns
Cu lacrimă de rouă.
Vino să ne-ascultăm,
Ele s-au născut
Din aproape-n aproape
Și cad
Fără rost de scăpare.

cărți de folclor

C. MOHANU: Fintina dorului

Țara Loviștei a ieșit recent din enigmatică ei istorie, făcându-se cunoscută îndeosebi folcloriștilor, printr-o masivă colecție de texte elaborate îndelung, mișcătoare și cu pricepere de C. Mohanu. De la început trebuie relevată două calități esențiale ale acestei lucrări: metoda științifică de cercetare și valoarea poetică incontestabilă a pieselor incluse. Originar din aceste locuri, C. Mohanu a știut să le studieze folcloristic, ceea ce presupune, în contemporaneitate, o metodologie bine pusă la punct, astfel încât culegerea ni se pare ireproșabilă din toate privințele.

Autorul volumului Fintina dorului face încă plauzibilă abordarea unui anumit tip de culegeri, rareori cunoscut, din păcate, în istoria folcloristicii noastre și anume efectuarea monografiilor zonale. Nu orice localitate din țară dispune astăzi de atâtea resurse spirituale autentice ca Țara Loviștei. Am putea spune, amintindu-ne de G. Dem. Teodorescu, într-o ordine asemănătoare de idei, că acesta a fost și marele noroc al lui C. Mohanu. Desigur, spre deosebire de folcloriștii din secolul trecut, autorul volumului Fintina dorului, întinzând dificultatea efectuării culegerilor folclorice în contemporaneitate, a avut inspirația de a se fixa asupra unei zone bine delimitate stilistic și de a studia fenomenul poetic „în adâncime”, mergând pînă la epuierea unor categorii de repertorii. Procedul nu este de loc comod, cum pare la prima vedere, întrucât obligă la menținerea sub observație directă a terenului, la reveniri și confruntări repetate, ceea ce presupune cheltuirea unui volum de muncă incomparabil mai mare decît în cazul excursiilor de tipul Alexandrii, G. Dem. Teodorescu sau, cu puține excepții, chiar Densușianu.

Cît privește valoarea poetică a textelor, asupra cărora spațiul nu ne îngăduie să stăruim, avem convingerea că cercetătorii vor descoperi motive, imagini, forme consacrate dintre cele mai revelatoare. De altfel, în marea serie de colecții Folclor din... (Oltenia, Muntenia, Transilvania, Moldova), scoasă de Editura Minerva, Fintina dorului se înscrie printre cele mai serioase realizări.

GHEORGHE VRABIE: Structura poetică

a basmului

Preocupările lui Gheorghe Vrabie de poetică folclorică sînt prefigurate de lucrări mai vechi, îndeosebi Balada populară română și Folclorul. Obiect. Principii, Metodă. Categoriile, la care se adaugă diferite studii disparate și de mai mică întindere despre poezia prozică. Structura poetică a basmului se înscrie în ordinea artelor literare românești similare ca tematică, Estetica basmului de G. Călinescu și Stereotipia basmului de Nicolae Roșianu, toate ocupînd locuri distincte în bibliografia de specialitate.

Metodologic, autorul aplică principiile ale științei literare la formele artei folclorice, bazîndu-se pe studii reputate de poetică, stilistică și semiotică, franceze, germane, rusești (formaliste), românești, ceea ce îl face să speră într-o nouă direcționare a cercetărilor: „Astfel orientată cercetarea basmului folcloric, ni se spune, în spiritul lui Tzvetan Todorov, ea se întîlnește cu noua modalitate de studiere a literaturii însăși. Și folcloristica, saturată de biografism și documentarism (indice, motive etc.) se îndreaptă către noi interpretări ce sînt mai mult de structură”. (p. 9). Această apropiere de alte discipline este justificată de însăși natura materialului poetic care prezintă asemănări de invenție, compoziție, funcție cu arta cultă.

Occupîndu-se de subiecte, teme, personaje, considerate elemente fundamentale, noi am adăuga și comune cu literatura scrisă de accentuată ficțiune, autorul descoperă basmului virtuți literare, așa cum proceda și G. Călinescu, situîndu-l în ordinea romanului. Astfel se explică unele capitole finale în care se îmbină informația bibliografică cu sinteza personală.

Meritul esențial al autorului este, după părerea noastră, că a înțeles ideea de literatură într-un mod foarte maleabil, deoarece nu a aplicat forțat teoria literară la domeniul basmului fantastic. Din contra, el a ținut permanent seama de specificul prozei folclorice, ajungînd mereu la concluzii credibile. Drept urmare, basmul apare o „operă mereu deschisă”, „o fantazare sentimentală”, o „literatură narativă”, o naratiune care are „toate atributele unei proze moderne”, cu un evident caracter absurd, o creație „dinamică și scenică”, în sfîrșit, „operă de joc și construcție” mitico-simbolică, iar povestitorul un bun „metteur en scène”, care cunoaște arta „asamblării clișeelor”. Acestea sînt doar cîteva dintre caracterizările demne de reținut pentru o cercetare de înțelegere modernă a basmului.

ROMULUS VUIA: Studii de etnografie

și folclor

Un prim contact cu lucrările lui Romulus Vuiu, prilejuit de recentul volum, Studii de etnografie și folclor (Editura „Minerva”, 1975), întîlnit dintr-o serie care se anunță foarte promițătoare, relevă imaginea unui savant complex, atașat realităților tradiționale românești și disciplinei pe care a fundamentat-o la noi — etnografia, contribuțiile sale fiind hotărît superioare celor de tipul Burada, Marian ori Pamfil. Desigur, ne aflăm într-o altă etapă a dezvoltării științei și poate de aceea lectorului mai puțin avizat i se oferă o serie întregă de necunoscut.

Caracterul atractiv al volumului, din punct de vedere științific, se înțelege, a fost asigurat și de stilul de lucru al editorilor Mihai Pop și Ioan Șerb (primul semnînd și o prefață bogată în sugestii noi pri-

Elegie

Ochiul tău,
Lacrima cerului
La ceas de seceră,
Brațul,
Un catarg indoit de tăcere.

Obosit,
Așteptarea seamănă
Cu un vis terminat
Înainte de cîntatul
Trădării.

Numai noi
Printre valurile
Bete și triste,
Fără început
Și fără răsplata promisă.

Gîndul meu,
Iubit,
Ramură de măslin incolțit,
Caută odihnă.

Pleacă-ți pleoapa
Înainte de inserare
E ceas de seceră
Și-i chemat să rodească.

vind definirea etnologiei) care au selectat o serie de studii destinate să ilustreze plenar direcțiile fundamentale ale preocupărilor profesorului clujean. Este vorba de articole programatice, analitice ori sintetice, fiecare perfect justificat în economia lucrării. Mai mult decît atât, împotriva diversității tematice, ele se întregesc reciproc constituind laolaltă o anume unitate de gîndire și de metodă. Primul studiu, de pildă, Etnografie, etnologie, folclor, poate scăpa observației dacă i se găsește alt plasament în structura cărții, mai ales că aceleași principii întezărite de Romulus Vuiu au fost reformulate în alți termeni, chiar dacă esența lor a rămas în linii generale neschimbată. Urmat însă de Contribuții etnografice cu privire la formarea culturii noastre populare și a poporului român înțelegem că, de fapt, autorul dorea o etnografie militans în sensul acordat de Gusti acestui termen. Cu alte cuvinte, etnografia nu este privită ca o știință descriptivă (deși Romulus Vuiu nu a ocolit investigațiile de acest tip, mai ales privind așezările, satul, casa, curtea, portul popular, agricultura, păstoritul), ci activă, demonstrativă și teoretică, așa cum este concepută astăzi etnologia.

Diverse observații din articolul program, Etnografie, etnologie, folclor, de fapt o lecție inaugurală la universitatea clujeană, amintind, ca intenție, de Folclorul. Cum trebuie înțeles? de Ovid Densușianu, capătă înțeles suplimentar în capitolele ce urmează. Studii ca acestea despre legenda lui Dragoș, călușari, satul românesc (despre folclor, respectiv obiceiuri ori etnografie, în accepțiunea ei clasică), ilustrează concepția lui Romulus Vuiu privind caracterul deschis al disciplinelor etnologice.

Petru URSACHE

TANCRED BĂNĂȚEANU: Arta

populară bucovineană

Asemenea Maramureșului, Făgărașului, Pădurenilor, Muscelului sau Vrancei, Bucovina reprezintă o regiune folclorică precis conturată, cu o personalitate distinctă, unanim recunoscută și apreciată. Filonul tradițiilor noastre populare pulsează aici, și astăzi, cu o surprinzătoare intensitate și vigoare, stimulînd interesul folcloriștilor, al etnografilor, sau atrăgînd luarea aminte a tuturor iubitorilor de frumos. Despre bogăția și varietatea artei populare bucovinene, despre farmecul ei unic și frumusețea suflătoare a celor ce au izvodit-o, despre locurile înmiresmate de legendă ce o adăpostesc s-a scris mult. Lipsea, însă, o lucrare de sinteză; o lucrare care să privească diacronic și comprehensiv cultura populară din extremitatea nord-vestică a Moldovei. O asemenea carte, intitulată Arta populară bucovineană, a apărut de curînd, sub auspiciile Centrului de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă al județului Suceava, realizatorul ei fiind cunoscutul etnograf Tancred Bănățeanu, directorul Muzeului de artă populară al R. S. România. Literatură noastră de specialitate înregistrează astfel, cea dintîi cercetare monografică a fenomenului în discuție.

Complexă și dificilă, dar în același timp ispititoare, problematica artei populare bucovinene capătă în cartea lui Tancred Bănățeanu o strălucită rezolvare, remarcabile fiind în acest sens și contribuțiile colaboratorilor: Boris Zderciuc, Milcana Pauncev, Hedviga Formagiu, Gheorghe Nistoroia, George Anania, Mircea Dumitrescu, Mircea Știrlea și L. Curechianu. Sînt folosite din plin toate sursele documentare oferite de acest „imens atelier de creație”, care este Bucovina, fără ca cercetătorii să se lase copleșiți de vastitatea materialului. Ideea care îi călăuzește, cercetarea valențelor majore ale artei populare din Țara de sus, explică, de fapt, scopul lucrării: să realizeze „o viziune generală asupra procesului artistic popular bucovinean”, să releve „stilul etnic-artistice propriu și unitar”, ajuns la o maximă înflorire pe aceste meleaguri. Acest amplu proces nu este urmărit izolat, ci într-o strînsă interdependență cu factorii care l-au determinat. Se face apel la condițiile istorice, economice, geo-morfologice — adesea hotărîtoare pentru apariția și dezvoltarea anumitor îndelencirii — iar apoi, din analiza pertinentă a acestora, a creațiilor artistice pe care le-au generat, sînt desprinse trăsăturile specifice ale culturii populare din această parte a țării.

Categoriile etnografice mai importante, cum ar fi: Arhitectura populară, Tesăturile și broderiile, Ceramica, Creațiile artistice în lemn, în metal și în os, sau cele integrate Obiceiurilor, Portul popular și podoabele beneficiază de tratări ample, uncori exhaustive, fără ca analiza minuțioasă a faptelor să facă în vreun fel concesii manierei descriptiviste. Ceea ce îl preocupă pe autor, nu este doar consemnarea amanunțului etnografic, ci sublinierea elementelor semnificative, definitorii, elucidarea unor adevăruri majore, descifrarea a noi și noi argumente în sprijinul ideii de continuitate a românilor pe aceste pături. Multe din judecățile enunțate în această carte (a se vedea îndeosebi capitolele despre Arhitectura populară și Ceramica) produc o frumoasă impresie asupra cititorului, prin ineditul comunicării, prin logica demonstrațiilor și temeinicia argumentelor. Alte compartimente ale lucrării au în vedere Concepția despre viață și om, oglîndită în lirica bucovineană, Limbajul și simbolică artei populare, importanța Muzeelor și a colecțiilor particulare, ca mijloace de studiere a culturii populare, în fine, modalitatea de valorificare a tradițiilor culturale populare în mișcarea artistică de amatori.

O mențiune aparte merită prezentarea grafică a volumului cu totul excepțională. Ea aparține talentaților plasticieni Vladimir Șerban și Ica Bițan, fotografiile fiind realizate de Dan Er. Grigorescu. Schițele și desenele pun în evidență valoarea materialului din care sînt luate obiectele etnografice, sau atrag atenția asupra detaliilor ornamentale. Fotografiile alb-negru redau vibrația luminii în zilele de vară ce articulează, fluid, geometria riguroasă a caselor, porților, acareturilor. Imaginile color surprind expresivitatea cromatică a altulelor, birnețelor, fotelor, sumanelor, cojoacelor, ori subliniază intimitatea interioarelor cu vatră albă și culmea acoperită de scoarțe policrome.

Această carte, investită cu toate atributele unui studiu de aleasă cîntă științifică, este totodată un excelent album de artă populară. Limbajul seducător al imaginilor se împletește cu exprimarea sobră a specialiștilor într-o operă ce se situează la altitudinea fenomenului investigat.

I. H. CIUBOTARU

TRAIAN BRĂDEAN

E o pictură plăcută, în accepția durabilului, plăcere cu care ne-a obișnuit o întinsă istorie a artelor de orientare marcat umanistă. Simplitatea și firescul faptelor, dar mai cu seamă tratamentul tehnic produc dintr-o dată luminarea spiritului, inducerea lui în frumusețe și echilibru. Nu e vorba de scenarizare, totul se sprijină pe întîlnirea calităților de desenator și de colorist, demonstrate în ani, adunîndu-se într-o osmoză pe cale de a-și consuma acum ultimele reacții, înainte de reușita finală. Care va împăca cele două componente, fiecare cu ascunse intenții tutelare. Pentru că la Traian Brădean și desenul, un desen cu atribute de seriozitate, și culoarea, cu orgoliile ei de progresivă rafinare, își dispută încă locul prim. Probitatea acestui pictor, venind în București cu încărcătură grea din natalul Comlăuși (Arad), oferă garanția rotunjirii acestui act de creație. Recenta sa expoziție de la București ar fi suportul acestei încrederi.

Aducînd în expoziție foarte multe lucrări, desene din anii de studiu, lucrarea de diplomă (boate acestea vînd, în intenția pictorului, să probeze seriozitatea cu care s-a ocupat de structurarea formelor), apoi compoziții cu țărani moți, portrete, naturi moarte, un proiect de frescă, Traian Brădean încearcă parcă o recapitulare a etapelor, o confruntare a lor, în preajma ultimei decizii. Demonstrație convingătoare și, dintr-un unghi (pentru eventualii săi emuli) instructivă. Linia desenului, cu toate abilitățile ei în a nota realul, se menține în limitele unei particularități de neconfundat, iar recent ea capătă o fermitate ovasigeometrică, generatoare de spații simbolice, care aparțin numai acestui artist. Calitățile de desenator stau la baza picturii, o pictură rațională, evoluînd spre rafinament, în care răzbat cu grijă mișcări lirice vechi, dintr-un fond de perenitate țărănească, împreună cu acele gesturi de mualitate ironică, întîlnite frecvent la creatori provenind din această zonă a spiritualității. Peregrinările moșilor, cu ceremonialul lor, consumat parcă în afara timpului, apar în compozițiile lui Traian Brădean ca motive ale definiției. Prin ele, pictorul definește o lume din care a plecat și pe care nu o poate uita, lume care, la rîndul ei, îl definește.

E o pictură ce-și definește sub ochii noștri caracterul, oferindu-ne plăcerea regăsirii unui teritoriu al frumuseții și al armoniei.

Val GHEORGHIU

„Chemarea moșilor”

Dezvoltare și progres

(urmare din pag. 1)

pună în acești termeni problema dezvoltării. Este semnificativ faptul că în documentele partidului nostru un loc de însemnătate primordială ocupă conceptul de „dezvoltare multilaterală”, concept care vizează deopotrivă necesitatea dezvoltării forțelor de producție, cît și necesitatea, în același grad, a perfecționării relațiilor de producție, ultima fiind condiția de sine stătătoare care garantează orînduirii noastre putința reală a oamenilor de a fi stăpîni pe propriul lor destin. Ideea este de altfel insistent subliniată în documentele partidului nostru. Astfel, referindu-se la Programul partidului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza că „este vorba ca în următorii 15—20 de ani să realizăm transformări revoluționare de importanță istorică în dezvoltarea forțelor de producție, a relațiilor de producție, a democrației socialiste, în conștiința oamenilor”. Cum se poate remarca, ideea de dezvoltare este corelată atît cu forțele de producție, cît și cu relațiile de producție. Urmărind crearea condițiilor pentru manifestarea deplină a personalității umane, pentru edificarea unei civilizații deopotrivă materiale și spirituale, o asemenea dezvoltare urmărește, implicit, păstrarea și potențarea condițiilor care au făcut ca poporul nostru să fie un popor care își făurește conștient propria istorie, care este stăpîn pe destinul său.

În consecință, dezvoltarea pentru care pledează teoretic și acționează practic poporul nostru este în egală măsură o dezvoltare multilaterală și rațională, o dezvoltare care să înalțe, material și spiritual, pe omul de astăzi, fără a pricinui probleme insurmontabile omului de mâine, ci dimpotrivă, pentru a oferi condiții spre noi dezvoltări. O asemenea viziune este, de altfel, tot ce poate fi mai firesc pentru un popor care își făurește prezentul fiind mereu cu fața spre viitor și mai cu seamă pentru un partid al cărui program este prin esență orientat pe dimensiunea viitorului prin făurirea liberă și conștientă a prezentului.

Trebuie să mă scuz că în prima parte am scris atât de mult despre dilema pe care o trăiește continuu un regizor. Acum, aș dori să mă opresc asupra unui alt aspect al problemei, unul dintre cele mai importante și mai greu de înțeles pentru regizori: publicul. Creatorul de film minuieste o modalitate de expresie care nu-l interesează numai pe el, ci și pe alte câteva milioane de oameni; aceasta ne determină, nu de puține ori, să avem dorința pe care o are orice artist: „Vreau să am succes astăzi, vreau faimă acum, vreau să plac, să încânt și să mișc publicul imediat”. La mijlocul drumului, între acest vis și realizarea lui stă publicul — și el nu vrea de la film decât un lucru: „Am plătit. Vreau să fiu distrat, prins, implicat. Vreau să-mi uit necazurile, mediul, munca. Vreau să evadesc din mine. Eu stau aici, în întuneric și aștept să... mi se dea”. Creatorul de film care recunoaște acest lucru și care trăiește din punga publicului se află într-o situație delicată, care-i impune anume obligații. În realizarea filmului său el trebuie să țină seama de public. Cât despre mine, eu îmi pun mereu întrebarea: „Pot oare să mă exprim mai simplu, mai pur, mai scurt? Vor putea înțelege toți ceea ce vreau să spun? Va putea sufletul cel mai simplu să urmărească desfășurarea acțiunii? Și, ceea ce este mai important: până la ce punct am dreptul să fac acest compromis și unde începe obligația față de mine însumi?”

Toate experimentele implică un mare risc, deoarece ele pot împărta publicul și-ți pot construi

INGMAR BERGMAN:

Ce înseamnă a face film (II)

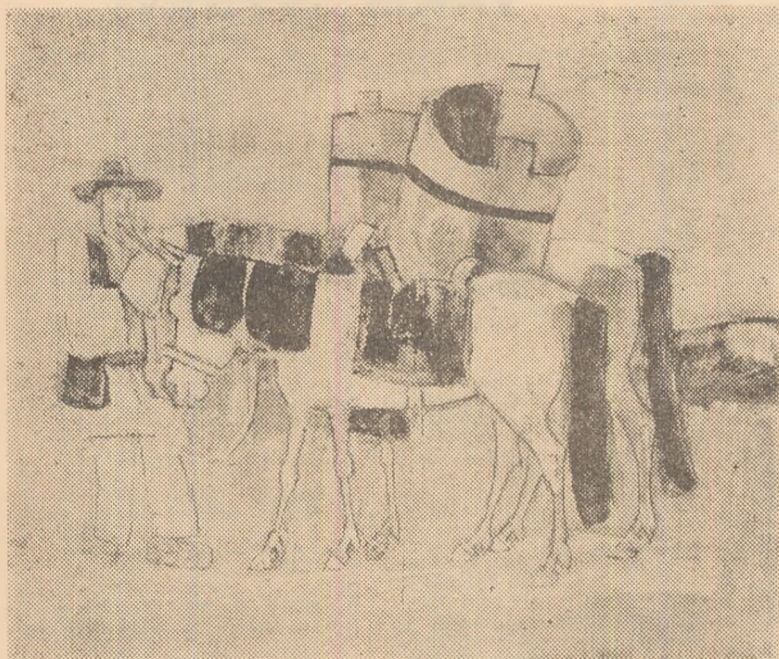
un turn de fildes. Ideal ar fi ca toți producătorii să-și pună laboratoarele la dispoziția creatorilor de film. Dar, nu va fi cazul la noi. Niciodată. Producătorilor le face impresia, greșită, că succesul unui film s-ar datoră invențiilor și complicațiilor tehnice. Și când te gîndești ce ușor este să înspăimînti un spectator; poți să-l înnebunesti, deoarece fiecare are în el o teamă ascunsă, gata să se dea pe față. Este mai greu să-l faci să ridă, să ridă în adevăratul înțeles al cuvîntului. Este ușor să-l aduci pe spectator într-o stare mai rea decât cea pe care o avea înainte de a intra în întunericul sălii de cinema, dar e mai greu să-i crezi o stare mai bună, și el tocmai asta vrea cînd merge la film. Dar, de câte ori și cum îi oferim noi această satisfacție?

Ce înseamnă, deci, a face film? De v-aș întreba pe toți acest lucru, ați da, fără îndoială, răspunsuri diferite, dar toți veți fi de acord asupra unui punct: a face un film înseamnă a face ceea ce este necesar a reflecta din conținutul unui scenariu de film. Prin aceasta ați spune foarte mult și, în același timp, foarte puțin. Pentru mine, a face film înseamnă zile întregi de muncă inumană și înnebunitoare, dureri de șale, ochi plini de praf, miros înecăcios de fard și transpirație, lumină orbitoare, o serie nelimitată de tensiuni și renunțări, o bătaie neîntreruptă între voiață și datorie, între viziune și realitate, trezie și lene. Pot mereu în minte răsăriturile de soare și nopțile de nesomn ale celui mai acut sentiment al vieții, un fel de fanatism centrat pe o lucrare prin care, în final, eu devin o parte integrantă din film, un aparat ridicol de mic, a cărui mică vină este aceea de a cere hrană și băutură. Greșiți dacă vă închipuiți că activitatea unui regizor este un fel de vertij extatic, o vervă încontrolabilă, un haos minunat. A face film înseamnă a pregăti un cal sălbatec pentru marele premiu: pentru asta ai nevoie de o minte clară, meticulozitate, calcul exact și ferm. Aducați la aceasta o dispoziție și o răbdare neluimească. A face film înseamnă a organiza un întreg univers în care elementele fundamentale sînt hărnicia, banii, visul, punctul de vedere, dezvoltarea și presa, un program riguros, deși rarori respectat, un plan meticulos de acțiune în care factorii iraționali au cel mai înalt procentaj. Sentinela și-a pus prea mult fard — 15.000 de dolari pentru a reface scena. Într-o zi apa are prea mult clor, negativele se distrug. Din nou, de la capăt! Altă zi, moartea te face să schimbi un actor — ia-o de la capăt cu altul și așa mai sînt mii de surprize. Trăznește transformatorul electric și toți asteaptă, cu fardul pe față, în lumina palidă a amurgului, și orele trec, se duc, și odată cu ele se duc și banii. Exemple idioate, luate la întîmplare, dar ele pot fi idioate deoarece sînt atinse de o idioție subtilă, cea a transformării viselor neclare care impart o tragedie în cinci acte mici, jucîndu-se cu fiecare dintre ele și apoi reunindu-le pentru a reconstrui ceea ce va fi o nouă tragedie, de astă dată tragedia de a fabrica o bandă de 2.500 de metri conformă vieții și trăirilor actorilor, producătorilor și regizorilor. A face film înseamnă toate acestea. Înseamnă și mai mult, și mai rău.

Cronica limbii

Verbe întrebuintate la o diateză greșită

Pînă în timpul celui de al doilea război mondial, verbul *a evacua* și substantivul *evacuare* erau utilizate întotdeauna, sau aproape întotdeauna, corect de către indivizii vorbitori. Se vorbea de exemplu de evacuarea unei săli, a unui oraș, a unui sat, a unei regiuni, înțelegîndu-se prin aceasta golirea sălii de oameni și a localității sau a regiunii de populație. Cuvîntul *evacuare*, un neologism de origine latină și romanică occidentală (franceză și italiană), este un derivat latin de la adjectivul latin *vacuus* care însemna „gol” și trebuia deci să aibă înțelesul „a goli”. Spre sfîrșitul războiului, cînd operațiile militare au obligat populația civilă să se retragă din unele zone, și chiar oficialitățile decretau evacuarea unor localități de către populație, verbul *a evacua* a căpătî în limba română o întrebuintare foarte frecventă și de către straturi ale populației care nu-l întrebuintaseră pînă atunci. Această extindere, această generalizare a verbului *a evacua* și a substantivului *evacuare* în toată populația țării a avut unele urmări nejustificate în ce privește distribuția verbului și a substantivului, adică în ce privește legarea lor cu alte cuvinte și funcțiile lor sintactice: nu s-a mai vorbit de evacuarea unui sat, unui oraș, a unei regiuni, ci de evacuarea indivizilor, a populației. Deci cuvintele *evacuare*, *a evacua* nu mai însemnau „golire”, „a goli”, ci deplasarea indivizilor, populației în zone mai ferite de război. A avut loc deci o schimbare semantică. S-a ajuns ca, dintr-un complement de obiect indirect (să ne gîndim la exprimarea: *orașul a fost evacuat de resturile de populație care se mai găseau în el*), cuvintele *populație*, *indivizi* să apară ca subiect: *populația a fost evacuată*. De la imaginea de golire a localităților și regiunilor, indivizii vorbitori care nu cunoșteau bine cuvintele în discuție au trecut la imaginea deplasării oamenilor. De aceea substantivul *evacuare*, care era la început numai un complement de obiect indirect, a început să apară numai ca subiect, iar verbul *a evacua*, care era numai activ și pasiv, a început să fie întrebuintat la forma activă, cu substantivul *populație* ca obiect direct: *am evacuat populația de acolo*, la forma pasivă după substantivul *populație* ca subiect: *populația a fost evacuată*, iar la forma reflexivă, tot după substantivele subiecte *populație* sau *oameni*, sau după pronumele personale, demonstrative, posesive, au început să apară ca subiecte: *eu m-am evacuat, acesta s-a evacuat, al meu s-a evacuat*. Evident, toate aceste moduri de exprimare sînt greșite, constituie o dovadă a inculturii și trebuie evitate, chiar dacă ele apar din neatenție și din cauza deseori lor întrebuintări de către popor, și la oamenii de cultură, care în genere le evită. Desigur, schimbarea semantică și sintactică a acestor cuvinte a corespuns unor tendințe spre coincidență a indivizilor vorbitori. Nu lipsa limbii române un cuvînt care să denumească actul de deplasare a indivizilor, a populației, din fața frontului, în zone ferite de război: exista verbul *a se refugia* și exista expresia *a merge în refugiu*. Dar acest cuvînt, această expresie aveau un sens mai larg, denumind și refugiuil cuiva față de cercul de oameni obișnuit lui, pentru odihnă, pentru liniște, pentru o muncă individuală în singurătate. Lipsa deci limbii române un cuvînt care să însemneze numai „a se refugia din fața frontului și a se stabili temporar în altă localitate, mai ferită de război”. Pentru a reda acest sens s-au utilizat de către marile mase cuvintele *a se evacua*, *evacuare*, deși sensul lor se opunea la o asemenea utilizare. Nu sînt de părerea acelor care cred că asemenea exprimări greșite trebuie să pătrundă în limba literară în momentul în care ele sînt generale, adică s-au impus întregii sau aproape întregii populații a țării, pentru că ele corespund unei tendințe a limbii, adică a indivizilor vorbitori. Limbile literare sînt în altă situație decât limbile populare, care se dezvoltă necontrolat și ajung la generalizarea unor asemenea greșeli. Limbile literare sînt în genere stabile și trebuie să fie expresia unei culturi superioare, să posede ele înseși perfecțiunea. Recomandăm deci înlăturarea modurilor de exprimare incriminate mai sus.

Traian BRĂDEAN:

„Popas”

În românește de AL. PASCU

G. IVANESCU

Poezia solemnității patriarhale

De la stările elegiace, uneori suave, alteori contemplînd mirabila natură roditoare, fertilitatea și ritmurile aprinse ale vegetației dezlănțuite, poezia lui Nicolae Dragoș a evoluat treptat spre un neo-tradiționalism de nuanță pillatiană, accentuat cu deosebire în ultimul său volum *Scrisoare în sat* (Ed. Eminescu, 1975). Căutările vizionare, retragerea într-o irealitate superioară, în care poezia să devină echivalenta luminii în cetate, constituiau tîlcul metaforic al *Morții calului troian* (titlul volumului din 1968), semnificînd tocmai desprinderea de întunecimile izolării de lume și trecerea în zona purităților concrete: „O noapte aspru răsucită-n sine / Hipnotică cetatea hibernează / Mușchii de veghe, printre pietre moarte / Adună șoapte-n rădăcina trează / Jos, în adîncu-i fără de măsură / Retras de ochiul lumii și de șoapte / Se zvîrcolește așteptînd lumina / Moinind, urlînd în pîntecu-i de noapte”. Aceasta deci ar fi geneza poeziei la Nicolae Dragoș, descoperirea regnului trufaș care va răzbuna epuizantul asediu. În același volum din 1968, o poemă intitulată *Măr* e mai aproape de vibrațiile recente, stabilind o punte de contact ce ni se pare revelatoare. Desfășurarea ciclurilor naturii devine un ceremonial, contemplat cu o solemnitate gravă, sacerdotală: „Raze albe s-or ascunde-n flori / Primăvara, repezi flori pe ramuri / Și purta-va mărul printre noi / Mișcătoare, necuprinse flamuri / E-o festivitate gravă și-ndelungă / De la muguri pînă la paloarea / Frunzei ce se clatină-ntr-o dungă / Închinîndu-i toamnei galbenă culoarea // Un nou cerc în trunchi se va zidi / Platoșă sub soare și sub stele / Ploaie roșie, rotundă, fructele-ntr-o zi / Concentrînd o vîrstă ne-or chema spre ele / Și-n finalul toamnei, luminat de ploii / Cînd se zbat pe ramuri frunze și se-agită / Va-ndrepta — prin mere — timpul

către noi / Năzuința florei împlinită”. Seninătatea aceasta bucolică, luminozitatea vegetală, nimbînd un peisaj paradisiac, dintr-o vale coborîtă cu „maluri de cer” e mîngîiată de freamătul cosmic, comunicînd tainic cu izbucnirile plămîntului luxuriant: „Aud cum spațiul lumii-l vor străbate / Tinjite flăcări, frunze-n sobru rit / Și stele-n valuri albe, suspendate / Explozii vegetale cu drum nebănuît” (Foșnet natal).

Primul ciclu al volumului *Scrisoare în sat*, ciclul intitulat „Aci, pe-aceste plaiuri” e constituit din scene rurale, amintînd de monografismul volumelor *Satul meu* sau *Pe Argeș în sus* de Ion Pillat, unde — în ultimul — o poezie considerată capodoperă de Călinescu — se chema *Aici sosi pe vremuri*. Memoria afectivă a poetului îl face să colinde matricea copilăriei, să descopere în atari popasuri lirice sufletul milenar al locului ce-și are pusă amprenta peste tot, în casa părintească, în livezi, în cîmp, în țîntirim. Rezonanțele patriarhale pătrund binefăcătoare în această poezie a rememorării grave, lucide, risipind trecutul în prezent: „Dealul demult l-am coborît în fugă / ca apa lunecată din ierugă / ... / Copilărie, tainică tresari / peste privirea-mi nouă cu vechii tăi stejari / nu plînge-adînc din mărăcini și ferigi / ou nostalgia de candelă-n biserică” (Despre copilărie). Întoarcerea spre priveliștile calme ale candorilor timpurii înseamnă o cufundare în mit, în spiritualitatea noastră eternă: „De cită vreme, satule, de cită / nu ți-am trecut potecile și pragul / pe vreme bună ori posomorîtă / cu pasul ager, umilînd toiagul / de cite ori cu doliu în cheutoarea porții / uitarea întristat mi-ai dojenit / privînd în susul apelor, la morții / ce se tot duc în liniște, spre mit”. (Spre mit).

Lirismul lui Nicolae Dragoș este acum decantat, lipsit de sentimentalism sau crize de afectare. Peisajele sale impun un aer solemn, autohtonismul de acest tip despărțindu-se vizibil de exuberanța avîntată și paseismul simbolistic al lui Ion Pillat. Contemporanul nostru calcă smerit, cu amintirea-n preajmă, notînd sfios detalii metaforice țîș-

nite din însăși vraja suprapunerii vîrstelor. Interesant de remarcat este faptul că poetica aceasta uzează în genere de fondul de vocabule comun poeziei patriotice scrise azi, la noi, dar „însenarea” e nouă, tîlmăcită prin filtrul autenticității: „Prin porumbi urcă un foșnet secret / parcă s-ar sfîșia haine vechi / / lîngă fîntînă, luna se leagă-n-ncet / par, cînd se duc peste vîrfuri de plopi / luceferii, zvelte perechi / / în cîmpul auriu, misterioși oșteni / veghează-n somn călătorii nemăsuflăte / / trece pre-ung armata de coceni / ducînd pe drumul gîliei, fiecare / două-trei rîniți în spate” (Toamna, lîngă porumbi).

Pe seama unei tulburătoare invocării a Motrului e construit poemul care dă titlul volumului — *Scrisoare în sat*, în timp ce *Marii vremurilor oaspeți* trimite la atmosfera din *Epigonii* lui Eminescu, amplificată în timbru de ardoarea pașoptistă munteană, închipuind alaiul marilor făuritori de limbă românească: „Vine — Argezi, cel ce-nfrînt-a vorbele-n robie lungă / răzimat de cirja-i simplă, ca-n departe să ajungă / / De pe ape ne-ncepute, tîlmăcite-n criptic țel / duce Barbu cale albă spre Lapona Enigel”...

Nu poate fi comentat cum se cuvine acest ultim volum al lui Nicolae Dragoș, fără referiri la poezia sa erotică, abundentă în ciclul *Peregrin în zodia oglinzii*. Inscripțiile de dragoste poartă în ele o delicatețe angelică, reținută în senzualități, comparabilă — poate și în virtutea unei descendențe spirituale comune, oltenesti — cu erotica argheziană. Serafisme de genul: „Să-mi rostești clipele-n fluturi / ai venit din nord, din suduri”, sau „Te caut pîn’ la mal de lumi / acolo unde pier sub ghețuri / aromele din rugăciuni / și unde cad pe lacrimi oțurii”; sau „Îmbătrînim, iubito, fără vrere / ne mai cunoaște vremea? ne mai cere?”; sau „E-atîta vreme-n ochii-ți, atîta zbor sub pleoape / întotdeauna fi-mi departe și aproape” — sînt file dintr-un cantonier al castității tandre, echilibrate.

Cristian LIVESCU

Începută acum mai bine de un sfert de mileniu, în 1716, discuția privind originea cuvântului **doină** în limba română nu este încheiată nici astăzi și, probabil, se va discuta încă multă vreme pentru că orice soluție s-ar propune, rămân deschise porți spre menumărate explicații noi. Făcând un istoric al celor discutate dină acum, vom reține că originea dacică a fost susținută de D. Cantemir, B. P. Hasdeu, Rösler, Kodrescu, Delavrancea, C. Poghirc, Ovidiu Papadima, Arion Vraciu, D. Șandru; originea latină a fost susținută de I. Mălinescu, Asachi, Laurian-Massim, Aron Densușianu, G. Giuglea; originea greacă este susținută de P. Maior în **Lexiconul de la Buda**.

Existența termenului la lituanieni este semnalată de G. Bariț, în 1842.

Majoritatea cercetătorilor, printre care D. Caracostea, Lazăr Șăineanu, George Pascu, Vl. Streinu ș.a. cred că **doină** este termen creat în limba română din elemente românești.

Această mulțime de păreri este dovada certă a faptului că sîntem în fața uneia dintre cele mai complicate probleme ale etimologiei lexicului românesc. Poate de aceea învățați ca O. Densușianu, A. Scriban, Iorgu Iordan sau Al. Graur s-au abținut să propună vre-o soluție. D. Caracostea spunea: „Cît privește originea cuvîntului nostru **doină**, toate etimologiile propuse pînă astăzi rămîn în domeniul presupunerilor, deși filologi de seamă și-au spus cuvîntul”.

Înainte de a prezenta explicația propusă de noi pentru originea termenului în discuție, trebuie să precizăm că **doină** se pronunță astfel numai în Moldova; în toată Transilvania, apare varianta fonetică **daină**; în Maramureș și uneori în Crișana, chiar și în Banat, se cunoaște și varianta **duinu**. Acestea din urmă — **daină** și **duinu** — se folosesc mai ales în refrenele cîntecelor, ca grupuri de sunete lipsite de orice sens. În toate graiurile de peste munți, dar mai ales în nordul Transilvaniei, sinonimul termenului **doină** este **horic** (**hórc**). Se consideră că răspîndirea actuală a variantei moldovenesti **doină** trebuie pusă în legătură cu răspîndirea poeziilor populare culese de Vasile Alecsandri. În dialectele din sudul Dunării nu se întîlnește **doină**. La noi termenul este, însă folosit în toponimie și mai ales în antroponomie sau în onomastica altor ființe (vite, ciini, cai).

Despre originea cuvîntului „doină”

Neglijîndu-se documentele istorice, s-a crezut că termenul **doină**, prin varianta sa **daină**, apare abia la 1672, într-o culegere de versuri în limba maghiară, dar am găsit că atestarea documentară a termenului este cu mult mai veche, în antroponomie, **Dăniș**, la 1609, și tot ca nume de botz, **Dainca** la 1617. Dacă s-a urmat evoluția firească, cuvîntul devenind întii poreclă, apoi supranume și nume, se vede că vechimea termenului este foarte mare. La sfîrșitul sec. al XVII-lea și începutul sec. al XVIII-lea, numele **doină** este atît de frecvent și atît de însemnat în toată Moldova încît D. Cantemir care-l cunoștea din copilărie din ținutul Fălciului, considera termenul ca vechi nume de zeu cărui a moldovenii „se mai închină și acum în poezii și cîntece”.

În explicarea termenului **doină**, nici una dintre etimologiile propuse nu ține seamă de realitățile vieții românești și, deși se afirmă că între **doină** și păstorit este o strînsă legătură, nimeni nu a făcut o relație între cîntecul ciobanului și oile pe care acesta le paște. Știînd că **oile** au cîntecul lor, că motivul pierderii oilor este cunoscut de multă vreme și că are o mare vechime, că de acest motiv este legată o creație folclorică foarte bogată, putem spune că **doină** este un **cîntec de oi**. În lămurirea originii termenului plecăm de la ideea că dacă **doină** cîntă jalea, singurătatea și dorul ciobanului, ar fi firesc să se aibă în vedere în primul rînd oile, animalele lingă care ciobanul își petrece întreaga lui viață. **Doină** s-a născut din dorul,

din tristețea, din singurătatea ciobanului, din dragostea lui pentru oi, dar și din aceleași sentimente ale fetelor și femeilor rămase în sat cu teama de a nu se mai întîlni nicîdată cu cei dragi, supuși primejdiilor. **Doină** este un **cîntec de oi** pentru că oile reprezentau toată averea și numele bun al omului în vremurile trecute. Toată viața ciobanului și toată grija lui țineau de oi, de existența lor, de paza, de apărarea și de hrănirea lor. Pierderea oilor echivala cu cea mai mare nenorocire. **Doină** de jale s-a născut din întîmplări tragice legate de pierderea oilor sau de despărțirea celor dragi, de plecarea oilor la munte sau la iernat. **Doină** este un **cîntec de oi** iar termenul **oi** este cuprins în corpul cuvîntului **doină**. Se știe că în Transilvania, în Muntenia și Oltenia prepoziția **de** se pronunță **dă** iar în fața unui cuvînt care începe cu o vocală, cînd **dă** intră în prima silabă a cuvîntului următor **dă** din **dă**, se pierde, deci **cîntec de oi** se pronunță **cîntec d'oi**. Cunoșcînd sistemul de formare a porecelor și numelor, putem presupune că unui om care cîntă mereu **d'oi** (despre oi), i s-a spus **doiu**. Ceea ce este interesant, e că acest nume, **Doiu**, **Doiul** se atestă documentar, ca și **Docșii**, nume de localitate.

Credem că forma primară a termenului **doină** a fost **doi**, **cîntec doi**. Prin repetare neîntreruptă, cu timpul s-a atașat la **doi** interjecția **na**, care se folosește ca refren în cîntecele populare. Un refren ca **doi-doi-doina** a devenit cu timpul **doina**. Așa se explică, pe scurt, apariția termenului. Năsterea termenului în sfera limbii române este firească, pentru că **doină** este legată cu mil de fire de viața sufletească a poporului român. Ea nu putea fi împrumutată; de altfel înobilarea unui cuvînt străin cu valorile cuvîntului **doină** este de neconceput. Ca și **dorul**, **doina** este o creație românească din elemente latine moștenite. Explicația propusă de noi corespunde atît din punct de vedere fonetic cît și semantic și se întemeiază pe relația dintre termen și ocupația de zi cu zi a ciobanului, element neglijat pînă acum.

Toate acestea ne duc la concluzia că cea mai veche **doină** este cea păstorească și această concluzie este susținută, între altele, de variantele **Mioriței** și de refrenul **Ierul Ier** din colindele românești*).

Ion POPESCU-SIRETEANU

*) Acest articol este rezumatul unui amplu studiu dedicat **doinăi**.

Șah

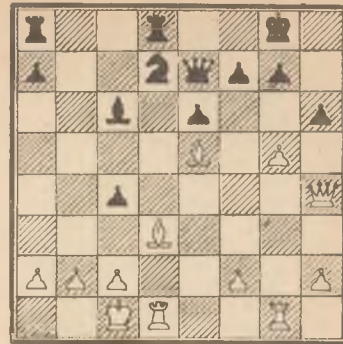
Premii de frumusețe

R. SPIELMANN —

R. L'HERMET

(Magdeburg 1927)

1. e4 — e6 2. d4 — d5 3. Cd2 — de 4. Ce4 — Cd7 5. Cf3 — Gf6 6. Cg6 — Cf6 7. Nd3 — h6 8. De2 — Nd6 9. Nd2 — 0-0 10. 0-0-0 — Nd7 11. Ce5 — c5 !? 12. dc — Ne5 13. De5 — Nc6 14. Nf4 — De7 15. Dd4 — Tf8 (15...Ng2? 16. Thg1 — Nf3 17. Tg7! — Rg7 18. Tgl — Rh8 19. Ne5 cu cîștig imediat) 16. Nd6 — De8 17. Thg1! (Nu e vorba de apărarea pionului din g2, ci de pregătirea unui atac violent pe flancul regelui) 17...b6 18. Dh4 — bc 19. Ne5 — De7 20. g4 — c4 (dacă 20...Cd5 sau 20...Nf3 urma 21. g5) 21. g5 ! (Începe atacul final) 21...Cd7 (dacă 21...cd urma 22. gf — Dc5 23. Tg7 — Rf8 24. Tf7! — Rf7 25. Dh5 — Rf8 — 25... Rg8 26. Tgl cu cîștig imediat — 26. Rh6 — Re8 27. Dg6 — Rf8 — 27...Rd7 28. Df7 — Rc8 29. De7 mat — 28. Dg7 — Re8 29. Dg8 — Df8 30. De6 mat la mutarea următoare). Vezi diagrama.

22. Dh6 ! ! (Cu ambii nebuni în priză, albul oferă și dama! Acceptarea sacrificiului de către negru este obligatorie: dacă 22...Ce5 urmează 23. Dh7 și mat la mutarea următoare; dacă 22...f5 (f6) urmează 23. gf — Cf6 24. Nf6 și albul cîștigă în câteva mutări). 22...gh 23. gh — Rf8 24. Tg8 ! ! (Ultimul sacrificiu !; negrul s-ar fi salvat poate dacă albul în loc de 24. Tg8 ar fi jucat 24. h7 căci urma 24...Db4 etc.). Negrul e cedat căci urmează mat în două mutări.

Valoarea sacrificiului de damă de la mutarea 22 (cu alte două piese în priză) și apoi a celui de turn constă nu numai în elementul de spectacol, ci în primul rînd — cred eu — în cel de eficacitate, suita celor două sacrificii constituind drumul cel mai scurt pentru obținerea victoriei.

D. RĂDULESCU

Informații

● Nona Gaprindașvili, care — după cum se știe — și-a menținut titlul de campioană mondială ca urmare a cîștigării meciului cu pretendenta Nana Aleksandria (Tbilisi, nov. — dec., 1975, scor 8 1/2 — 3 1/2), a obținut recent și titlul de „mare maestră internațională”. Este prima femeie din lume care obține rîvnitul titlu, pînă acum acesta fiind rezervat numai bărbaților.

● A încenut la Groeningen (Olanda) campionatul european de juniori (căcători pînă la 20 ani). Tara noastră este reprezentată de ieșeanul Ovidiu Foișor (17 ani, elev în clasa a X-a). Deși Foișor nu este campionul țării, F. R. Șah l-a preferat pe ieșean datorită forme bune arătate în ultimele luni: locul 4 și cel mai bun rezultat dintre juniorii români la turneul internațional de la Pitești (aug. 1975), precum și o foarte bună comportare la balcaniadă (nov. 1975).

bridge

TAKIS 1975 (IV)

Cînd transferul în minoră provine dintr-o mină de forță medie 5-3-3-2, sau dintr-o bicolară 6-4, sau o bicolară de minore 5-5, se face un transfer în caro pentru economie de palieri.

Exemple :			
S R D x x x	x x x	1 F.A.	3 trefle (caro)
H A V x	R x	3 carale	3 F.A.
D x x x	A D 10 x x	pas (misfit și minim, deschidentul nu reacționează)	
C A D x	R V x		
S R V x x	A D x x	1 F.A.	2 F.A. (trefle)
H A V x	x	3 trefle	3 pici (natural)
D R D x x	x x	4 carale	4 F.A. (BW)
C D x	A R x x x x	5 carale (1 As)	6 pici

Aici, repondentul descrie o bicolară 6-4 treflă-pică; cue-bidul de control 4 carale agreează pica și este propozițional pentru șlem; repondentul se conformează.

x.x.x.x.x.x.

Convenția TAKIS'75 poate fi utilă și în cadrul sistemelor care utilizează deschiderea de 1 F.A. slab; se impun, însă, unele modificări ale limitelor de forță pentru anunțurile repondentului. Pentru sistemul „TREFLA IAȘI”, aceste modificări pot fi următoarele :

- VULNERABIL :** Deschiderea de 1 F.A. este limitată la 15-16 P.O.; repondentul va anunța :
 - 2 trefle, cu 0-9 P.O., interes pentru majore (Stayman slab);
 - 2 carale, 2 cupe, 2 F.A., 3 trefle (transfer), cu 5-6 cărți în majoră, respectiv 6 în minoră, forță variabilă;
 - 2 pici (TAKIS puternic) cu cel puțin 9-10 P.O.
 - cupe-pici = culoare în 6, minimum 14 P.O.
 - 3 F.A. = 10-13 P.O., echilibrat, stop.
 - 3 carale = minimum 14-15 P.O. (minoră cu minimum 6 cărți).
- NEVULNERABIL :** Deschiderea de 1 F.A. se face cu ... 0-16 P.O., deci trebuie luate precauții suplimentare :
 - 2 trefle = pînă la 12 P.O.
 - 2 pici = peste 12 P.O.
 - 3 carale = 16 P.O. și peste (de evitat !).
 De altfel, într-o astfel de secvență, deschidentul care a făcut un „psihic” (mină echilibrată, nulă), va răspunde minimal și va pasa orice reanunț al repondentului. Dacă deschiderea a fost „comică” (mină nulă, o minoră de 6-7 cărți), va anunța cu prima ocazie respectiva minoră.

Exemple :			
S x x	R x x	1 F.A. (comic)	2 carale
H x	A v x x x x		(TEXAS cupă)
D D V 10 x x x x x		pas !	
C D x x	A x		

S 10 x x x	R V 9 x	1 F.A. (psihic)	2 trefle
N x x	A x x x	2 carale !	2 cupe
D x x x x	x	2 pici !	pas.
C x x x	R 10 x x		

În astfel de situații, este greu de imaginat că adversarii vor lăsa o atît de consistentă conversație să se desfășoare în liniște; cert este că schimbul lor de informații va fi considerabil jenant, la fel și alegerea pe care o vor face între manșă, contra, sau... șlem !

S A x x x	V 9 x x x	1 F.A.	2 pici
H R x x x	A D x	3 trefle	3 pici.
D D 10 x	A x x	pas	
C x x	R V		

Aici, repondentul trebuie să interpreteze corect răspunsul de 3 trefle (minim, ambele majore) al deschidentului. Aici, „minim” poate însemna 11-12 P.O., dar și 8-10 ! (cu mai puțin, răspunsul ar fi fost 2 F.A. la 2 pici). Reanunț cere 4 pici în fața unei deschideri efective (11-12), sau pas în caz contrar.

S A x x x	R D x x x	1 F.A.	2 pici
H R x x x	A D x	3 trefle	4 pici.
D D 10 x	A x x		
C x x	R V		

Aici, 19 + 9 = 28, deci repondentul anunță manșa, practic imperdabilă x.x.x.x.x.x.x.

Utilizată cu precizie și discernămint, convenția TAKIS 1975 poate contribui la o sensibilă ameliorare a secvențelor de licitație ce survin în urma unei deschideri de 1 F.A., motiv pentru care o recomandăm cu căldură cititorilor noștri.

A. RUGINA

Publicăm dona restanță din nr. 49, completare la articolul lui M. Crișteanu — „Concurs record la Brașov”.

S — x			
H — V x x			
D — ADVxxxx			
C — Vx			
S — D x			
H — A 10 x x x	V	N	E
D — R x x x x			
C — A x		S	
S — ARV 87			
H — D x			
D — x			
C — RD 10 x x x			

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI UNIVERSITATEA „AL. I. CUZA” IAȘI anunță

Scoaterea la concurs a următoarelor posturi :

FACULTATEA DE MATEMATICĂ

— Asistent la Catedra de Analiză matematică, disciplinele Analiză funcțională, Analiză matematică, Analiză numerică, poziția 18 ;

— Asistent la Catedra de știința calculului, disciplinele Sisteme de operare, Bazele informaticii, poziția 15 ;

— Lector la Catedra de analiză matematică, disciplinele Metode numerice în analiza neliniară (opțional), Ecuații diferențiale, Matematici generale (cetățeni străini), Alte activități, poziția 12.

FACULTATEA DE FIZICĂ

— Lector la Catedra de Spectroscopie, fizica plasmei și fizica nucleară, disciplinele Fizica plasmei, Mecanică și acustică, Fizică, poziția 21.

— Asistent la Catedra de spectroscopie, fizica plasmei și fizica nucleară, disciplinele Fizica plasmei, Cinetica plasmei, poziția 24.

FACULTATEA DE BIOLOGIE ȘI GEOGRAFIE

— Asistent la Catedra de geologie mineralogică (anexa 1), normă de cercetare ;

FACULTATEA DE FILOLOGIE

— Lector la Catedra de literatură română și universală, disciplinele Literatură română, Istoria literaturii române, Practica pedagogică, poziția 20 ;

— Lector la Catedra de limbi și literaturi germanice, disciplinele Limba engleză contemporană, Limba și civilizația engleză, Limba engleză, curs practic, poziția 13 ;

— Lector la Catedra de limba și literatura franceză, disciplina limba franceză, poziția 8 ;

— Lector la Catedra de limba și literatura franceză, disciplinele Literatură și civilizația franceză, Literatură franceză, poziția 10 ;

— Asistent la Catedra de limba și literatura franceză, disciplina Limba franceză, poziția 31.

FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE

— Asistent la Catedra de Finanțe, statistică și economie agrară, disciplinele Finanțe ; Finanțele unităților economice. Prețuri și tarife ; Buget de stat, poziția 23.

FACULTATEA DE EDUCAȚIE FIZICĂ

— Lector la Catedra de educație fizică, disciplina Igienă, control medical și prim ajutor medical, poziția 15 ;

— Asistent la Catedra de educație fizică, disciplinele Schi, Educație fizică (curs de bază), poziția 21.

Candidații la concurs vor depune la secretariatul rectoratului Universității „Al. I. Cuza” Iași, Calea 23 August nr. 11, cererea de înscriere împreună cu actele prevăzute de Legea nr. 6 privind Statutul personalului didactic din Republica Socialistă România, publicată în Buletinul Oficial, partea 1, nr. 33 din 15 martie 1969, și de Instrucțiunile Ministerului Învățămîntului nr. 84539/1969.

Termenul de depunere a actelor este de 30 de zile (pentru postul de lector) și de 15 zile (pentru postul de asistent) de la data publicării acestui anunț.

Concursul va avea loc la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, în termen de 3 luni (pentru postul de lector) și de 15 zile (pentru postul de asistent) de la expirarea termenului de înscriere.

Cei care funcționează într-o instituție de învățămînt superior sînt obligați să comunice în scris, rectorului acesteia, înscrierea la concurs.

Informații suplimentare privind condițiile de înscriere la concurs se pot obține la Secretariatul rectoratului Universității, telefon nr. 4 09 67.

Termenul de înscriere la concurs se socotește de la data publicării anunțului în Buletinul Oficial.

Recent la Arhivele Statului din Iași a avut loc o masă rotundă cu tema „Arhivele și perspectivele muncii de cercetare”, la care au participat cadre didactice de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, cercetători de la Institutul „A. D. Xenopol”, muzeografi de la Complexul muzeistic, precum și arhiviști din Arhivele Statului Iași.

Într-o amplă prezentare, Ionel Gal, director general al Arhivelor Statului din R.S.R., a evidențiat realizările obținute în ultimii ani, cât și principalele direcții ce caracterizează activitatea instituției pe care o conduce. Pentru punerea în aplicare a Decretului 472/1971 privind Fondul Arhivistic Național, al cărui scop principal este împiedicarea dispersării informațiilor în scopul centralizării informațiilor la instituții specializate, Arhivele Statului, pentru a fi accesibile cercetării, o atenție deosebită s-a acordat, în primul rând, prelucrării documentelor de la organizațiile socialiste, apoi de la persoane fizice — sub formă de donație sau cumpărare — acest din urmă aspect bucurându-se de un mare răspuns pe plan internațional. Drept urmare, în acest an, în depozitele Arhivelor Statului au intrat, cantitativ, de zece ori mai multe documente ca în 1972.

În ceea ce privește documentele referitoare la românii, aflate în diferite țări ale lumii, Direcția Generală a Arhivelor Statului a inițiat o vastă muncă de cercetare în arhivele străine și în acest fel au fost aduse în țară 6 milioane cadre microfilm.

Conștiința de rolul ce ne revine în scrierea noului tratat de istorie a românilor, Arhivele Statului continuă cunoscuta lor acțiune de editare a documentelor privind principalele momente din istoria națională. În curând, va apărea un volum dedicat centenarului independenței. În cadrul preocupărilor de modernizare a arhivelor se desfășoară activitatea de trecere a informațiilor pe computer; până în anul 1980 computerul va putea oferi 500.000 informații în cîteva secunde.

Intervențiile care au urmat au avut ca autori pe Leonid Boicu, Iuliu Ciubotaru, Nicolae Grigoras și Dumitru Agachi, cercetători la Institutul „A. D. Xenopol” din Iași, Ion Agrigoroaie și Horst Fassel, lector la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Aurel Kerecchi, șeful sectorului de istorie al P.C.R., Filiala Iași, Dan Vico-veanu șeful laboratorului de restaurare de la Complexul muzeistic Iași și Gh. Ungureanu, director onorific la Arhivele Statului Iași. A fost subliniat că această ocazie colaborarea ce există între Arhivele Statului și instituțiile de cercetare din Iași și, îndeosebi, lărga acțiune pe care, în ultimii ani, au întreprins-o Arhivele Statului în sprijinul cercetării: s-au pus în circuitul științific nenumărate documente, s-au adus din străinătate xerocopii și microfilme de pe documente privind istoria românilor, s-au luat o serie de măsuri în vederea dotării, material și documentar, a unor centre cu o veche și bogată activitate pe tărîmul arhivisticii. Tot cu acest prilej s-au făcut o serie de interesante sugestii privind adunarea documentelor de interes istoric și documentar la Arhivele Statului, pregătirea studenților în cadrul practicii pe care o fac la Arhive, dotarea noului sediu al Arhivelor Statului Iași cu aparatură modernă, etc.

Schimbul de păreri s-a dovedit util și a demonstrat încă odată, dacă mai era necesar, rolul indispensabil al Arhivelor Statului în slujba cercetării științifice.

Prieteni

Desfășurată la sediul redacției, într-o atmosferă cordială, prima întâlnire a revistei cu cercul „Prietenilor Cronicii” de la Întreprinderea Mecanică Nicolina a avut drept temă „Educația științifică”. Au participat din partea redacției Andi Andrieș, redactor șef adjunct, Al. I. Fridus, Vasile Constantinescu, Nicolae Turtureanu și Al. Pascu, redactori. Dintre invitați au luat cuvîntul Al. Tacu, V. Scurtu, Jan Panait și alții, discuțiile avînd drept obiectiv un schimb de vederi pe probleme a căror reflectare în paginile revistei implică o tot mai deplină acomodare la exigențele actualității noastre socialiste, la cerințele și preferințele publicului cititor. În continuare, Constantin Hușanu, membru al cenaclului „Lupta cu inerția”, a citit schița intitulată „Newton al doilea”, iar Petronela Olaru, membră a formației „Estudiantina”, a interpretat, la un nivel de notabilă ținută artistică, me-

MOMENT

lodii pe versuri de poezi ieșeni. Următoarea întâlnire, care va avea loc la începutul lunii ianuarie, se va axa pe tema „Revoluția tehnico-științifică și destinul omului contemporan”.

Dialog

Punînd în discuție „perspectiva ce și-o asumă critica prozei”, Mihai Dinu Gheorghiu (Dialog nr. 50/1975) detectează — ca element ce se impune analizat de către critica literară — „declinul unei rodnice etape epice”, declin care se face resimțit, printre altele, sub forma unui „îngrijorător fenomen inflaționist, datorit mîmirii formelor de succes la public” precum și „suprasolicitării unei modalități epice și epuizării ei firești”. Observație interesantă, demnă de a fi considerată cu atenție, dar și cu rezerva ținînd de faptul că procesul nu poate fi pus în seama unui exagerat apetit pentru autentic, așa cum opinează semnatarul articolului. Între maniera și autenticitate este greu de imaginat vreun numitor comun. Rămînînd deci de stabilit adevăratele cauze, să reținem respectivele semnăli, ele înscuindu-se drept util și incitant preludiv la discuțiile care însoțesc, în mod obișnuit, sfîrșitul de an editorial. Desi într-o măsură contradictorii — „experiență autentică de viață” și „realism minim”, „extinderea ariei tematice cel puțin pe măsura celei stilistice” etc. — punctele de plecare ale însemnărilor lui M.D.G., vizînd Evoluția prozei, au darul de a invita la discuție. Calitate care onorează o publicație studentească, mai ales atunci cînd aceasta știe, cum bine se vede, să conjuge o corespunzătoare ținută, cu un spirit critic ofensiv și constructiv totodată. Perimetrul în care, evident, se poate dialoga.

Argessis

„Pe Argeș în jos / pe un mal frumos”, acolo unde mitul constructiv al jertfirii de sine primește mereu noi replici prin luminoasele edificii ale prezentului și poezia își găsește noi spații de rezonanță, în zilele de 17-18 decembrie s-a desfășurat un festival de poezie patriotică intitulat Argessis, aflat la cea dintîi ediție. Au fost două zile de poezie densă, de cunoaștere a meleagurilor argeșene și a oamenilor care sfîntesc aceste locuri.

Vizitarea uzinei unde se făuresc automobilele Dacia, a Combinatului petrochimic, a Combinatului de articole tehnice din cauciuc, ori a întreprinderii de stufe „Argeșana”, înțînirea de la Căminul cultural Leordeni au fost o bună documentare pentru scriitorii, după cum recitalurile de poezie prezentate au oferit ascultătorilor un prilej de cunoaștere a valențelor liricii patriotice. Două dezbateri avînd ca temă Patriotismul — constantă majoră a culturii românești și Relația știință-poezie precum și spectacolul final susținut de poezii invitați împreună cu actorii ai teatrului „A. Davila” au întregit acest festival a cărui ținută și bună organizare (asigurate de C.J.P.C.E.S., revista Argeș și Uniunea Scriitorilor), îl recomandă să devină o permanentă. Alături de gazde (tov. Ionel Dicu, secretar al Comitetului județean de partid, Mihail Diaconescu, Dan Rotaru, Sergiu Nicolaescu, Otilia Nicolescu, Ludmila Ghițescu, Elisabeta Novac, Ion Popa Argeșanu etc.) la actuala ediție a festivalului Argessis au participat, ca invitați, Ion Bănuță, Mircea Dinescu, Nicolae Dragoș, Virgil Dumitrescu, Petre Ghelmez, Grigore Hagiu, Traian Iancu, Dumitru M. Ion, Ion Iuga, Gabriel Iuga, Nicolae Lupu, Nicolae Stoe, Gheorghe Tomozei, Nicolae Turtureanu, Laurențiu Ulici, Horia Zilberu.

Colaborare comparatistă

În cadrul planului de relații internaționale ale Academiei R.S.R., prof. univ. Al. Dima a întreprins recent o călătorie la Universitățile din Roma și Tübingen. Au avut loc discuții cu profesorii de literatură comparată Koppen și — respectiv — Hempel cu referire la concepțiile de istorie și teorie literară, dominante astăzi în R.F.G. De asemenea, s-au sta-

bilit contacte cu revista „Arcadia”, avîndu-se în vedere posibilitățile de colaborare ale cercetătorilor Academiei, Institutului de literatură „G. Călinescu” și a cadrelor de literatură comparată de la Universitățile din țară.

La invitația Universității din Bonn, prof. dr. Al. Dima, membru corespondent al Academiei, a conferențiat despre „Paralelisme în literatura comparată”, urmată de vii discuții.

Expoziție Fappas

Sub auspiciile U.A.P. și ale Uniunii Scriitorilor, la Casa „Mihail Sadoveanu” a aceleiași Uniuni de creație (Calea Victoriei 115), pictorul Tanasis Fappas expune 30 de lucrări originale (pictură) reflectînd permanente spirituale exprimate prin ipostaze diferite ale chipurilor de femei și de copii. Artistul, (despre care revista noastră s-a ocupat recent), este un colorist și un desenator de profundă vibrație, surprinzînd hieratismul și puritatea în acorduri moderne, fără ostentația abstractului dar și fără detașul naturalist. La vernisaj au luat cuvîntul poeta Nina Cassian și criticul N. Carandino.

N. IRIMESCU

Tele...grame

Despre ceea ce se spune

De cîteva ani, televiziunea face parte integrantă din dezbaterile asupra vieții moderne. Este firesc, explicabil și chiar recomandat. Mi s-a părut excelent răspunsul dat recent de eminentul om de cultură francez André Malraux la o întrebare despre valoarea micului ecran: „Televiziunea nu este pentru mine doar un proces incomparabil de difuzare, ci reprezintă unul din stîlpii institutului ideal de cercetări pentru viitorul civilizației”.

Omul care vorbește pe micul ecran a devenit figura centrală a tuturor televiziunilor din lume. Nici un fel de peisaje, nici un fel de trucaje, nici un fel de muzică nu a putut depăși valoarea chipului și vorbirii omenești. De aceea mi-a atras atenția o afirmație dintr-o cronică de televiziune făcută în urma unei emisiuni care a avut loc în Anglia. „Vorbînd pe micul ecran omul acesta ne-a dovedit că ori sîntem deștepti și nu-i putem înțelege prostia, ori sîntem prea proști și nu-i înțelegem deșteptăciunea. Indiferent de varianta reală, ambele sînt la fel de dezorientate”.

„Excelentă emisiune, plină de umor, cu un animator care nu te plictisea cînd îl auzai vorbind” (Extras dintr-o cronică despre emisiunea X).

„O emisiune tristă, fără pic de umor, cu un prezentator care vorbea mult și neinteresant (extras dintr-o altă cronică despre aceeași emisiune). Cîtînd cele două opinii, realizatorul emisiunii X și-a pus întrebarea: „Și eu acum ce să fac?”.

Alexandru STARK

„Elefthero pnevma”

despre România

O altă revistă de literatură și cultură, extrem de dinamică și cu o personalitate proprie de netăgăduit, „Elefthero pnevma” („Spirit liber”), care apare în orașul universitar Iannina din Grecia, ne oferă un crîmpei din viața spirituală a României de azi.

Astfel, în numărul său trimestrial (aprilie, mai, iunie 1975), cunoscuta poetă și prietenă sinceră a poporului român, Rita Boumi-Pappă, semnează într-o splendidă formă artistică traducerea poeziilor „Cîntec” de Zaharia Stancu și „Mărul de pe lingă drum”, de Mihail Beniuc. De rețînut faptul că acești poeți români, ca și alții, sînt cuprinși în „Antologia poeziei balcanice”, ce se elaborează de către poeta menționată.

În același număr, directorul revistei, Lambros Malamas, prezintă succint unele aspecte din dezvoltarea socială și culturală a României. Mai detaliat se ocupă de activitatea Uniunii Scriitorilor din

R.S.R., de rolul de frunte jucat de omenii de literă români în renașterea socială și spirituală a țării, de situația materială a scriitorilor în societatea socialistă a României de azi. „Ne bucurăm de dezvoltarea României și o însoțim cu dragostea și urarea noastră pentru noi succese în ridicarea nivelului material și spiritual, precum dorește poporul ei” — scrie L. Malamas.

Andreas RADOS

Top Cronica RTv. Iași nr. 48

Secția română :

1. Balada — Margareta Pîslaru + Marina Voica. 2. De-ai fi tu — Sergiu Zagardan. 3. Mă-ntorc la tine — F.F.N. 4. Inelul soarelui — Dida Drăgan. 5. Norul — SFINX. 6. Horă de băieți — SFINX. 7. Serenada din zori — Angela Similea. 8. Balaurul — PHOENIX. 9. Mare, tu — Mihaela Mihai. 10. Floare de cîreș — AMICII.

Secția străină :

1. Un anume fel — Angelica Mann. 2. E nevoie de doi la tango — Ray Charles. 3. Italian — Salvatore Adamo. 4. Dialog — Romina Power + Albano. 5. Spectacolul s-a terminat — Claude Francois. 6. Rumore — Rafella Carra. 7. Să mă iubești mult — Sarolta Zalotnay. 8. Meal ticket — Elton John. 9. If you don't know — Magie Bell. 10. Am vrut totuși să știu — KREIS.

Spectacole — concerte

TEATRUL NAȚIONAL „VASILE A-LECSANDRI”. Vineri, 26 dec. ora 19,30 O scrisoare pierdută de I. L. Caragiale. Duminică, 28 dec. ora 10,00: Burghezul gentilom de Molière. Duminică, 28 dec. ora 19,30: Copaci mor în picioare, de Al. Casona. Marți, 30 dec. ora 19,30: Chițimia de I. Băieșu. Vineri, 2 ianuarie 1976, ora 19,30: Simbătă la Veritas de M. R. Iacoban. Simbătă, 3 ianuarie, ora 19,30: Însemnările unui nebun de Gogol.

OPERA ROMÂNĂ. Simbătă, 27 dec. ora 19,30: Liliacul. Duminică, 28 dec. ora 15,00: Stejarul din Borzești și Înțînirea în bezna. Luni, 29 dec., ora 19,30: Văduva veselă.

FILARMONICA MOLDOVA. Vineri, 26 dec., ora 20,00: Concert simfonic de muzică românească. Dirijor — George Vintilă, Solist — Daniel Podlovski. În program: G. Draga — Uvertura de concert (primă audiere) Stan Golestan — Concert român pentru vioară și orchestră (primă audiere), W. Berger — Simfonia a IX-a (primă audiere).

EXPOZIȚII. Muzeul de artă — Comemorativa Bardasare; Sala Victoria — Județana '75.

CINEMATOGRAFE. Victoria — 29.XII — 4.I.1976: Cele mai bune momente cu Stan și Bran (S.U.A.); Culorile florilor (R.S.R.). Republica: Costinești la Marea Neagră (R.S.R.). Copou: Polișta (It.); Mărturie pentru viitor (R.S.R.); Program de desene animate nr. 27. Tineretului: 29.—4.I. Jak și vrejul de fasole (Jap.); Carusel vesel (R.S.R.). Tunelul (R.S.R.); 30.XII: Dacii (R.S.R.); 1.—4.I.1976: Lega-rea preeriei (S.U.A.); 29.—4.I.: Veronica se întoarce (ptr. tineret) (R.S.R.). Tără-rași 29.—31 dec.: Ultimul cartuș (R.S.R.); Vestigii (R.S.R.). 1.—4.I.1976 Cromwell I—II (Engl.); Nebănuitele trepte (R.S.R.); 29.—4.I. Program de desene animate nr. 39 (pentru copii). Nicolina 29.—31.XII. Colier pentru iubita mea (U.R.S.S.); Șoimii Carpaților (R.S.R.); 1.—4.I. Se mai înțînplă minuni (S.U.A.); Armele naturii (R.S.R.); 29.—4.I. Ursul Yogu (pentru tineret) (S.U.A.).

CASA DE CULTURĂ A SINDICATELOR. Vineri, 26 dec. Spectacol dedicat aniversării Republicii (participă grupul vocal feminin, recitatori și formație de muzică ușoară SIND '74), ora 18,30: 30 Decembrie 1947. Seară de amintiri. Simbătă, 27 dec., Republică, mărețată vatră (Montaj literar-muzical). Duminică, 28 dec., ora 10,00: Înțînirea cu Moș Gerilă. Marți, 30 dec. Expunerea Instrumentele astronomice. Miercuri, 31 dec., ora 18,30: O dată-n ea e Anul Nou. Seară de teatru popular, urături, sorcove și răveșe.

CASA TINERETULUI Duminică, 28 dec. ora 18,00: Tineretea ieșeană la hotarul dintre două cincinale (Sala de spectacole). Marți, 30 dec., ora 19,00: Spectacol omagial. Miercuri, 31 dec.: Cantonament — Corul și orchestra de cameră a C.U. Iași.

Săptămîna Tv.

PROGRAMUL I

DUMÎNICĂ, 28 DECEMBRIE

8,30 Cravatele roșii. 9,35 Dak-tari. 10,00 Viața satului. 11,15 Aventura cunoașterii. 11,45 Bucu-riile muzicii. 12,30 De strajă pa-trice. 13,00 Telex. 13,05 Album duminical. 17,10 Craiul codrilor. 17,30 Muzică populară. 17,50 Ga-la filmului de animație. 18,30 Publicitate. 18,40 Mozaic coregra-fic. 19,00 Lumea copiilor: Ro-mânia, țara mea. 19,30 Telexjurnal. 20,20 Film artistic. 22,05: 24 de ore. 22,15 Duminica sportivă.

LUNI, 29 DECEMBRIE

16,00 Emisiune în limba ger-mană. 16,30 Emisiune în limba maghiară. 19,00 Familia. 19,20: 1001 de seri. 19,30 Telexjurnal. 20,00 România în lume. 20,30 Floarea din grădina. 20,50 Roman foileton: Forsythe Saga. 22,00 A-vanpremieră la Revelion 1976. 22,10: 24 de ore.

MARȚI, 30 DECEMBRIE

9,00 Telexșcoală. 10,00 Iubit partid conducător. 10,25 Reportaj Tv. 10,45 Film artistic (reluare). 10,50 Telex. 16,00 Telexșcoală. 16,30 Sub faldurile drapelului. 17,00 Telex. 17,05 Pentru timpul dv. liber vă recomandăm. 17,20 Actualita-tea culturală artistică. 17,45 Drum de glorie. 19,00 Tineretea și matu-ritatea Republicii. 19,20: 1001 de seri. 19,30 Telexjurnal. 20,00 Odă la stema țării. 20,45 Film artis-tic: Ciprian Porumbescu. 22,40: 24 de ore.

MIERCURI, 31 DECEMBRIE

20,45 Telexjurnal. 21,00 Revelion Tv. 21,15 Calendarul copiilor. 21,55 Ștafeta veseliei (I). 22,00 Șlagăre pe zăpadă (I). 22,07 Telectinmateca revelioanelor. 22,30 Parada cîntecului și portului popular (I). 22,40 Nea Mărin și răvașul misterios. 23,10 Șlagăre pe zăpadă (II). Plușșorul televiziunii. Te cînt țara mea. La mulți ani, România!

Mesajul tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, președintele Republi-ci Socialiste România, secretar general al Partidului Comunist Român.

La mulți ani țara mea. Noul cincinal. 0,15 Dansuri populare din toate regiunile țării. 0,20 Astă seară în premieră. 1,20 Hai noroc și la mulți ani. 1,35 Revelion în doi cu Tața și Costel. 1,45 Pa-rada cîntecului și portului popu-lar (II). 1,55 Daruri de revelion. 2,55 Hai noroc și la mulți ani (II). 3,05 Ștafeta veseliei (II). 3,10 Vă place tango? 3,20 În tren. 3,28 Revelion la clubul T. 3,45 Spirache în anul 2000. 4,03 Cele mai frumoase române. 4,15 Ștafeta veseliei (III). 4,18 Șlagăre pe ză-padă (II). 4,28 Interviu. 4,33 Pa-rada cîntecului și portului popu-lar (III). 4,45 Ștafeta veseliei (IV). 4,48 Melodii în premieră. 4,58 Șta-feta veseliei (V). 5,01 Parada cîntecului și portului popular (VI). 5,25 Hai noroc și la mulți ani (III). 5,33 Ștafeta veseliei (VI). 5,36 Cele mai frumoase române. 5,48 Ștafeta veseliei (VII). 5,51 Zi-i din strună lăutăre și Peri-nița.

JOI, 1 IANUARIE

10,30 La mulți ani copii. 11,00 Dak-tari. 11,25 Cîntă azi întreaga țară. 12,00 Pastel de iarnă. 12,15 Premieră '76. 13,00 Album de a-venturi. 15,45 Anul sportiv 1975. 16,45 Craiova văzută din țară. 16,55 Gînduri pentru anul n-ou. 17,00 Parada cîntecului și portu-lui popular. 18,00 Toată lumesc ride, cîntă și animează. 18,30 Din programul de revelion. 19,00 Ba-ladă pentru acest pămînt. 19,20: 1001 de seri. 19,30 Telexjurnal. 20,00 Din nou despre zîmbete. 20,30 Film artistic: Unul din doi (prod. S.U.A.). 21,50 Telexjurnal. 22,00 Din programul de revelion.

VINERI, 2 IANUARIE

8,30 Din programul de revelion. 9,10 Eroi îndrăgiți de copii. 9,45 Meridiane literare. 10,50 File de calendar. 12,05 Mîndră floare în satul meu. 12,25 Telectinmateca revelioanelor. 12,55 Telex. Album de iarnă. 15,00 Anul sportiv 1975. 16,00 Gala filmului de animație. 17,00 La mulți ani, țara mea. 17,10 Gînduri pentru anul nou. 17,20 Din programul de revelion. 17,30 Spirache în anul 2000. 17,50 Oul lui Columb. 19,00 Sorcova reflectorului. 19,20: 1001 de seri. 19,30 Telexjurnal. 20,00 Reportaj T. 4 + 4. 20,20 Comedie muzicală: Bună seara, domnule Wilde (I). 21,50 Telexjurnal. 22,00 Vă oferim daruri de Revelion.

SIMBĂȚĂ, 3 IANUARIE

9,00 Festivalul cîntecului nou. 9,40 Baladă pentru acest pămînt. 10,00 Film artistic pentru copii 11,25 Vitrina literară. 11,55 Biju-terii muzicale. 12,05 Împărăția lacurilor de munte. 12,40 Două zile dintr-un an. 12,55 Telex. 13,00 Concert de anul nou, susținut de Filarmonica din Viena. 14,10 Virs-tele pelucile. 15,30 Clubul T. vă oferă. 16,05 Rugbi: Anglia — Australia. 17,45 Poetul care cîntă a patriei mîrire (Spectacol). 18,35 Publicitate. 18,40 Studioul Al. Sa-hia ne oferă din ultimele sale producții: Mărturie pentru viitor. 18,50 Gînduri pentru anul n-ou. 19,00 Poveste despre iarnă. 19,20: 1001 de seri. 19,30 Telexjurnal. 20,00 Ar-hiva și telecticlopedia. 20,35 Film serial: Un șerif la New York. 22,00: 24 de ore. 22,10 Comedie muzicală: Bună seara, domnule Wilde (II).

SPORT

Rolul șansei

Evenimentul săptămîinii trecute a fost, fără îndoială, înțînirea de fotbal dintre echipele României și Scoției contînd pentru preliminariile campionatului european. Practic, meciul n-a avut miză, locul doi în grupă — maxima performanță ce se putea obține — fiind doar o chestiune de orgoliu sau o ineficiență consolare. Pentru echipa noastră însă, înțînirea avea oarecare importanță din cu totul alt unghi. Era, mai întîi, ocazia înțînirii eșecului de la Blois; trebuia dovedit că a fost doar un accident, o neînțelegere sau alceva asemănător, că valoarea echipei noastre e cu totul alta; era, în al doilea rînd, momentul împunerii noii concepții în conducerea tehnică a echipei; Cornel Drăgușin avea de arătat că misiunea ce i s-a încredințat nu numai că-l onorează, dar e și meritată. În sfîrșit, al treilea lucru pe care îl așteptam de la meciul desfășurat la Glasgow era să aflăm dacă tinerii introdusi în echipă au adus așteptatul plus de vitalitate, voință și inteligență tactică. Cel puțin o parte dîn aceste așteptări au fost confirmate. Puternica echipă a Scoției s-a izbit de tenacitatea jucătorilor noștri care nu numai că au rezistat asalturilor violente din prima repriză, dar au reușit ca în partea a doua a meciului să echilibreze situația și să le creeze scoțienilor probleme greu de soluționat. Egalul de la Glasgow este nu atît o fericită cădere de cortină peste un sezon în care fotbalistii noștri nu au reușit să se impună prea decis în Europa; egalul acesta este, cred, prologul acțiunilor ce ne așteaptă în preliminariile campionatului mondial, unde avem adversari puternici dar nu invincibili. Meciul de la Glasgow va însemna

mult, sînt sigur, pentru confruntările viitoare ale reprezentivei noastre de fotbal. Nu pot încheia acest capitol fără a menționa debutul în echipa națională a lui Romila, impetuosul half al Politehnicii Iași. Cred că-l putem socoti un debut reușit, acest jucător cu alura lui Netzer fiind mai util naționalei decît își închipuie unii comentatori; mă refer la un confrate de la ziarul de specialitate care, prudent și un pic neințelegător, zice, în legătură cu tinerii introdusi în echipa reprezentativă, că locul lor încă nu e sigur, că mai există și alți tineri care așteaptă. Sîntem de acord că mai există, dar în echipa națională mai sînt goluri care trebuie umplute, mai sînt seniori de drept care au depășit o anume vîrstă; deci la aceștia trebuie să ne gîndim a-i înlocui și nu la tinerii care au dat deja un plus de vigoare echipei.

În sfîrșit, aplaudăm, dintre evenimentele sportive internaționale ale trecutului sfîrșit de săptămîna, victoria tenismenilor suedezi în finala „Cupei Davis”, victorie la care o anume contribuție are și Ilie Năstase, care s-a ocupat de pregătirile echipei lui Borg pentru confruntarea cu Cehoslovacia. Actuala ediție a capricioasei întreceri a arătat că Salatiara de argint poate fi cîștigată și de o echipă care are un singur jucător de clasă. De unde se vede ce rol poate juca șansa!

INTERIM

ANUNȚ

Țînînd seama de re-paousul legal dintre 1—4 ianuarie 1976, numă-rul 1 pe 1976 al revis-tei „Cronica”, purtînd data de 2 ianuarie 1976, va fi pus în vinzare marți, 30 decembrie 1975.

Semnificațiile momentelor de mare importanță în viața unei națiuni pot fi exprimate deseori prin date și cifre care redau sintetic dinamica progresului într-o anumită etapă istorică. Evocarea unor asemenea cifre și date a fost foarte frecventă în marea dezbateră populară care marchează efervescența politică — am putea spune fără precedent în viața noastră publică — cu care întregul nostru popor se pregătește să traducă în viață, începând cu viitorul an, istoricele documente ale celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Există însă un domeniu al bilanțurilor în care calculul statistic nu este mijlocul cel mai potrivit de evaluare a rezultatelor; numărul mare al prietenilor pe care îi are România socialistă în lume nu poate fi calculat, dar el apare cu siguranță datorită prestigiului internațional al țării noastre, mai mare ca oricând, datorită considerației și prețuirii de care se bucură ea pe toate meridele lumii. Este explicabil, așadar, de ce Marea Adunare Națională, și prin ea întregul popor român a aprobat cu însuflețire activitatea externă a statului nostru, prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala sa expunere făcută în fața forumului suprem al puterii de stat și în care sînt analizate problemele esențiale ale politicii internaționale promovate de România, politică ce prilejuiește reafirmarea încrederii în marea înțelepciune cu care partidul nostru acționează neabătut în direcția sensurilor majore ale istoriei contemporane: socialismul, progresul și pacea.

Acționar tradițional al aspirațiilor ale poporului nostru, partidul le-a deschis noi și largi căi de afirmare; în anii care au trecut de la cel de al IX-lea Congres al P.C.R., aceste căi au fost jalonate cu noi idei, fapte și acțiuni, confirmând vitalitatea principiilor pe care România își fundamentează participarea ei la făurirea itinerariului în sens unic al păcii și progresului mondial.

Astăzi despre România socialistă se vorbește cu simțămînt și respect. În ochii străinătății, imaginea ei este a unei țări cu o economie dinamică, cu o dezvoltare impetuoasă. În același timp însă, imaginea ei este asociată cu vasta și prodigioasă activitate internațională a partidului și statului nostru, consacrată cauzei progresului și păcii. Această politică are ca puncte de reper un mitm fără precedent, înalta calitate a acțiunilor pe plan extern, dinamism și spirit revoluționar. Întărim continuu prietenia și solidaritatea cu toate țările socialiste, lărgim relațiile cu țările în curs de dezvoltare, cu tinerile state care și-au cucerit de curînd independența, extindem legăturile cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, participăm activ la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și spirituale. Într-o lume atât de complexă, în care multe probleme își așteaptă încă soluționarea, în care se impune, mai mult ca oricînd, instaurarea unei noi ordini politice și economice internaționale, România prin glasul său cel mai autorizat, adevăratul arhitect al politicii sale externe, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acționează constant, cu răbdare și fermitate pentru ca la baza relațiilor dintre toate țările să fie așezate principiile noi, ale respectului dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe soarta lui, ale egalității în drepturi, independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale renunțării la forță și la amenințarea cu forța. Actele diplomatice românești stîrnesc admirația și se impun, pentru că ele intră în conștiința lumii, pentru că cheamă la rațiune și luciditate, pentru că nu au un caracter conjunctural, ci pornesc de la realități, pledează pentru pace și colaborare, pentru desțindere, împotriva politicii imperialiste de imixtiune și dictat.

Scriind aceste rînduri, am răsfoit colecțiile ziarelor noastre din acest an. În paginile lor, au apărut zeci de declarații ale unor șefi de state și de guverne din țări de pe toate continentele, ale unor oameni politici de diferite orientări. Recitîndu-le, am avut imaginea unui adevărat letopis, am reconstituit ca într-un veritabil mozaic imaginea politicii externe românești, active și principiale, a bărbatului de stat, care, prin meobosita sa activitate, s-a impus ferm în viața internațională, ca unul dintre cei mai vajnici militanți pentru nobilele idealuri ale umanității —

tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ce elocventă confirmare a acestei aprecieri a reprezentat-o cuvîntarea istorică a președintelui nostru, rostită la Helsinki, cu prilejul semnării Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa! Acolo, șeful statului român a expus cu strălucire poziția României, a adus o nouă și prestigioasă contribuție a țării noastre la edificarea unei Europe noi, a unui climat de securitate pe continent, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte. În Actul final pe care și-au așternut semnătura reprezentanții cei mai autorizați ai 33 de state europene, precum și al Statelor Unite ale Americii și Canadei, sînt incluse nenumărate propuneri românești, care au găsit un larg ecou.

România în conștiința lumii

Inițiativele, contactele internaționale, vizitele întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în diferite țări ale lumii au determinat rezultate rodnice în adîncirea relațiilor de prietenie, fiind contribuții importante la promovarea procesului de destindere, la cauza păcii, cooperării și înțelegerii între popoare. Totodată prin întregul său sistem de relații bilaterale și prin bogata activitate în cadrul organizațiilor internaționale, România și-a sporit și în acest an contribuția la cauza democratizării, înțeleasă ca proces necesar și unică bază viabilă a soluționării marilor probleme care confruntă omenirea. Gîndirea și practica românească în politica externă au generat o concepție originală și larg recunoscută, privind traducerea în viață a imperativului modern al înlăturării unei noi ordini economice și politice internaționale, ca alternativă la actuala stare de lucruri, complexă, distinctă prin contradicții și mutații profunde, conținînd puternice elemente de criză și gravă instabilitate. Se poate chiar afirma că, din punct de vedere al orisalizării concepției românești despre noua ordine internațională, anul 1975 — prin precizările și liniile directoare trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al XI-lea Congres al partidului — a marcat un prag istoric în teoria politică și acțiunea internațională ale României. În acest cadru se înscrie documentul difuzat la Sesiunea Extraordinară a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din septembrie a.c. și intitulat: „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale”. Este un pildeuitor act de politică externă al țării noastre care, prin conținutul său, prin ansamblul de măsuri cuprinzătoare, practice și eficiente, îndeamnă nu numai la reflecție, ci se constituie într-o chemare la rațiune, la responsabilitate, la fapte, pentru ca fiecare țară, comunitatea internațională în ansamblul ei să contribuie și să activeze în mod practic pentru soluționarea problemelor economice contemporane. O recunoaștere a contribuției României, a președintelui ei, la clarificarea conceptului de nouă ordine economică, o constituie

și sesiunea Institutului, recent creat la Paris, cu privire la problemele unei noi ordini economice internaționale. Prima manifestare a acestui institut a constituit-o sesiunea organizată la Paris și București avînd ca temă: „Problemele unei noi ordini economice internaționale. Modul în care este concepută noua ordine de către președintele Nicolae Ceaușescu”. Reunirea s-a impus atenției opiniei publice prin actualitatea arzătoare a temei dezbătute și, în egală măsură, prin recunoașterea contribuției de profund și larg ecou internațional pe care președintele Nicolae Ceaușescu a adus-o la clarificarea conceptului de nouă ordine economică, în tot ceea ce aceasta presupune ca principii, modalități de realizare și obiective. A lăștat puternic în relief o trăsătură dominantă a concepției președintelui Nicolae Ceaușescu, și anume că noua ordine economică internațională poate fi construită numai prin activitatea practică a statelor, prin investirea unor constante și ample eforturi pentru schimbarea cadrului economic și social, pentru accelerarea dezvoltării fiecărei națiuni, pentru introducerea unor noi relații economice și politice internaționale de natură să favorizeze atât dezvoltarea fiecărei țări în parte, cât și colaborarea reciproc avantajoasă și egală a tuturor statelor lumii.

În acest an, la 14 decembrie s-au împlinit două decenii de principală, consecventă și rodnică activitate a României în cadrul Organizației Națiunilor Unite. La acest jubileu, patria noastră s-a prezentat cu un bilanț impresionant al participării sale la problematica O.N.U., cu acțiuni și inițiative majore, în concordanță deplină cu interesele vitale ale poporului român, cu interesele generale ale păcii și cooperării internaționale. Numai în acest an, România a figurat printre inițiatorii sau coautorii a zece dintre cele mai importante puncte de pe ordinea de zi a celei de-a XXX-a sesiuni, precum și a unui mare număr de proiecte și rezoluții. În ședința plenară din 20 octombrie 1975 a Adunării Generale, România a fost aleasă, ca o recunoaștere a prezenței sale active în viața internațională și în cadrul O.N.U., ca membru nepermanent al Consiliului de Securitate.

Pe baza orientărilor fundamentale de politică internațională ale Programului P.C.R. și a direcțiilor concrete stabilite în Raportul expus de secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XI-lea, România a prezentat, în acest an, la O.N.U., încă două documente, cuprinzînd poziția țării noastre, și o serie de propuneri concrete în probleme cheie ale vieții internaționale actuale: „Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare, și în instaurarea unei păci trainice în lume”, „Poziția României cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității Organizației Națiunilor Unite, la întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice. Ecoul favorabil pe care l-au stîrnit aceste documente în cercurile diplomatice de la O.N.U. este o nouă expresie a prestigiului de care se bucură țara noastră în lumea întreagă.

Întîm în noul an cu hotărîrea de a ne aduce în continuare contribuția activă la normalizarea climatului internațional, la instaurarea păcii și securității în lume. Viziunea țării noastre asupra lumii, așa cum s-a desprins cu claritate din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu făcută la Marea Adunare Națională, document de o mare valoare teoretică și practică, este, așadar, lîmpede, luminoasă, ea pătrunde în sensul adînc al evoluției lumii, al fenomenelor și evenimentelor, oricît de complexe și contradictorii, descifrînd cu clarviziune sensurile majore ale devenirii lumii, identificînd în același timp, obsacolele și dificultățile care întîrnîm în mersul evenimentelor, precunizînd soluțiile cele mai adecvate pentru depășirea acestor bariere. Este o viziune optimistă, izvorită din concepția marxist-leninistă a partidului nostru asupra vieții și societății, din imensa lui încredere în forța și capacitățile poporului nostru, ale tuturor popoarelor lumii, în puterea de nebiruit a omenirii de astăzi de a împrima vieții internaționale un curs nou.

Radu SIMIONESCU

Interviu cu Mihail STERIADE

Prezent la Soveja, în luna august a acestui an, unde i s-a înmînat diploma de membru onorific al societății culturale „Simeon Mehedinți” și aceea de cetățean de onoare al comunei, poetul și omul de cultură Mihail Steriade, conferențiar de

limba și literatura română la Universitatea din Liège și Louvain (Belgia), a avut amabilitatea să răspundă la câteva întrebări.

— Sinteți un mare admirator și cunoscător al lui Eminescu. Pentru răspîndirea creației sale în lume ați realizat fapte de cultură excepționale: traduceri, studii, o revistă de

poezie ce-i poartă numele, o asociație mondială a prietenilor săi. Vreau să vă întreb, simțate domnule Mihail Steriade, ce înseamnă pentru dv. Eminescu? În ce familie de spirite universale îl puteți încadra?

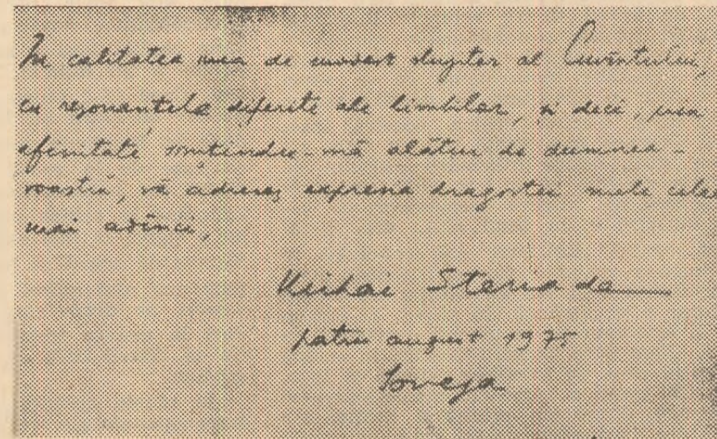
— Afirm, fără șovăire, că Eminescu aduce trăsături pe care alte genii de talia sa nu le au. Noi simțem patrioții, legați adînc de pămînt și de tradiții. În opera lui Eminescu istoria noastră este o prezență vie. Prin patriotismul lui întransigent, poetul aduce o viziune nouă, care-l distinge esențial de ceilalți conțrați. Eminescu m-a scris decît între 16 și 33 de ani. Pe lângă mari realizări, el a lăsat și făgăduințe mari.

În ce familie de spirite să-l așez? E greu, deși poate fi și ușor gîndindu-mă la familia marilor romantici. Eminescu este un precursor al poeziei moderne, al simbolismului. Cu toate că N. Davidescu a fost criticat pentru că afirmase o asemenea părere, el avea totuși dreptate. Dacă limba română ar fi fost cunoscută în lume, opera poetică eminesciană ar fi constituit baza simbolismului european.

— Ați publicat traduceri, în limba franceză, nu numai din Eminescu, dar și din alți mari poeți români: Arghezi, Blaga, Bacovia, Barbu. În eventualitatea unei ierarhizări, care credeți că ar fi, dintre aceștia, poetul ce-ar putea fi situat în apropierea lui Eminescu?

— Posteritatea alege și pune la locul lor pe toți artiștii. Ar trebui să mai așteptăm 30—40 de ani ca să vedem această ierarhizare. Este o valență totuși între curgerea în timp și situarea în spațiu. Dacă luăm în considerație modul în care un poet poate fi tradus și cunoscut și de alți cititori decît conaționalii săi, atunci l-aș situa pe Blaga în apropierea de Eminescu. Arghezi e greu de tradus. Poezia lui pierde mult prin traducere. Blaga aduce în poezia lui o notă profund originală și românească. Totodată, el aduce o notă așa de personală în poezia universală. De aceea cred că, prin viziunea lui metafizică, e mai presus de Rilke.

— Sinteți de două zile la Soveja. Ce semnificație are pentru dv. această vizită românească? Ce reprezintă pentru dv. Miorița?

— Aceste orizonturi ale Sovejei le port în suflet din copilărie. Un volum al meu, din 1930, se intitula Soveja au le retour du cœur. Editura mea se numește Soveja. Miorița este o creație poetică de o valoare incomparabilă.

— Vă rog, domnule Mihail Steriade, să-mi spuneți cîteva cuvinte despre proiectele dv. literare.

— Voi publica, la o editură din București, un volum de poezie originală. La editura mea, Soveja, voi publica o ediție ilustrată a baladei Miorița.

— Aș dori să adresați cîteva cuvinte cititorilor revistei Cronica și studenților filologi din Iași. Prefer să scrieți dv. aceste cuvinte.

— Cu mare plăcere.

Interviu consemnat de Mihai DRĂGAN

Premii NOBEL

Unul din laureați: James RAINWATER

1975

Premiul Nobel pentru fiziologie și medicină a fost decernat, anul acesta, unui grup de trei savanți americani, cercetători în domeniul cancerului: Renato Dulbecco, 61 de ani, american de origine italiană, care lucrează în prezent la un laborator londonez de cercetări, dr. Howard Temin, 40 de ani, profesor la Universitatea din Wisconsin și tînărul savant de 37 de ani, dr. David Baltimore, de la Institutul de Tehnologie din Massachusetts. Independent, cei trei savanți au făcut importante descoperiri în ceea ce privește originea virală a tumorilor și a cancerului. Aceste descoperiri vor putea, într-un viitor apropiat, să deschidă noi căi de tratare serologică a acestei boli a secolului nostru.

Premiul Nobel pentru economie a fost acordat profesorilor Tjalling Koopmans, de la Yale University (S.U.A.) și Leonid Kantorovici (U.R.S.S.), pentru contribuții extrem de valoroase în teoria optimului resurselor naturale — domeniu de cercetare de mare actualitate în contextul crizei mondiale a materiilor prime energetice.

Pentru fizică, Premiul Nobel a revenit cercetătorilor danezi Aage Bohr, Ben Mottelson și americanul James Rainwater pentru dezvoltări ale teoriei structurii nucleului atomic. Acordarea premiilor pe 1975, pentru știință, acestor savanți dovedește consecvența fundației Nobel în activitatea de impulsivarea cercetărilor în domeniile prioritare ale științei contemporane.

MINISTERUL INDUSTRIEI UȘOARE

C. I. A. C. U. T. - TEHNOMETAL BUCUREȘTI

Valorificarea materialelor disponibile, în centrul atenției!

Pe linia perfecționării sistemului informațional din C.I.A.C.U.T. — Tehnometal București, un element esențial în activitatea financiar-economică îl reprezintă analiza periodică a dinamicii stocurilor de materiale, acțiune care pune în evidență gradul de utilizare și viteza de rotație a mijloacelor circulante.

Acționându-se pe largi coordonate în privința gospodăririi superioare a fondurilor materiale și bănești, redimensionarea stocurilor de materiale, piese schimb și utilaje, permite depistarea unor valori fără utilizare imediată în

procesul de producție, valori care prin stocare îndelungată reduce considerabil viteza de rotație a mijloacelor bănești.

Evident, apariția unor stocuri temporar excedentare își găsește explicația în multitudinea de factori care acționează direct (îmbunătățirea proiectelor de execuție a unor produse, reducerea consumurilor specifice, utilizarea mai rațională a normelor de consum, înlăturarea pierderilor și a rebuturilor etc.) situație care obligă la introducerea celor mai utile forme organizatorice care să asigu-

re o judicioasă și echilibrată balanță financiară.

Stabilindu-se un raport optim, elastic și operativ între baza materială existentă și contractată și sarcinile de producție pentru excreștinul de plan următor, se detașează în mod evident materialele și produsele excedentare, urmărindu-se valorificarea acestora cu maximă operativitate.

Colectivul de economiști de la C.I.A.C.U.T. — Tehnometal București, cunoscând efectele imobilizărilor financiare și căutând soluții optime pentru rotație continuă și în

aceiași timp accelerată a mijloacelor circulante, intenționează valorificarea și repunerea în circuitul economic rațional a unei variate game de rolmenți, piese auto, ventilaatoare, table, oțeluri și țevi inoxidabile, lanțuri gall, motoare electrice, aparataj electric de joasă tensiune etc., materiale și produse care nu au asigurată încorporarea imediată în procesul propriu de producție.

Pentru informarea celor interesați redăm cele mai importante repere aflate în stoc disponibil la această unitate bucureșteană:

Nr. crt.	Denumirea mater. și caracteristicii	Simbol	U/M	Cantitate	P/U	Valoare lei
I. TABLĂ INOX						
1.	Tablă inox W 4541 0,75 mm	1379007373	kg	500	42,40	21 200,00
2.	" " " 1 mm	1379010373	"	1 000	53,14	53 140,00
3.	" " W 4057 1 mm	1379010368	"	1 000	35,70	35 700,00
4.	" " W 4742 1,6 mm	1379016369	"	708	33,50	23 718,00
5.	" " W 4541 6 mm	1379060373	"	2 000	34,05	68 100,00
6.	" " W 4301 12 mm	1379121386	"	2 000	28,75	57 500,00
7.	" " W 4571 22 mm	1379220375	"	1 000	40,83	40 830,00
8.	" " W 4571 24 mm	1379240394	"	393	26,50	10 414,50
9.	" " W 4541 28 mm	1379280373	"	928	26,50	24 592,00
10.	" " W 4547 38 mm	1379280	"	1 228	26,50	32 542,00
11.	" " W 4541 40 mm	1379400375	"	500	37,50	18 750,00
II. OȚEL INOX						
12.	Oțel inox lat W 4541—45×10 mm	1359470373	kg	501	21,20	10 621,20
13.	" hex W 4541 8 mm	1360080373	"	151	69,72	10 527,72
14.	" " W 4541 27 mm	1360270373	"	130	45,00	5 850,00
15.	" " W 4541 30 mm	1360300373	"	100	31,80	3 180,00
16.	" " W 4541 41 mm	1360410373	"	300	31,80	9 540,00
III. ȚEVI INOX						
17.	Țevi inox V 2 Extra 36×6,5 mm	1521170394	m	82	62,00	5 084,00
18.	" W 4301 133×8 mm	1521133327	m	20	1 082,40	21 648,00
IV. LANȚ GALL						
19.	Lanț gall 1/2"×5,21	6750200006	m	939,41	46,00	43 112,76
20.	" 5/8"×9,65	6750200008	"	80,00	170,00	13 600,00
V. CONDUCTĂTORI FIR DIN PORȚELAN						
21.	Tile cu mufă simbol 5139	9101200320	buc.	7 585	0,15	1 137,75
22.	Tile cu mufă " 5139	9101200801	"	35 700	1,00	35 700,00
23.	Tile cu mufă " 5140	9101200802	"	17 912	1,00	17 912,00
24.	Role cu canal " 5303	9101200810	"	4 655	2,00	9 310,00
25.	Tile " 5173	9101200350	"	16 136	0,90	14 522,40
26.	Tile " 8125	9101201530	"	4 530	0,36	1 630,80
VI. MOTOARE ELECTRICE (cu talpă toate)						
27.	Motor electric 0,37 kw×3 000 t/m cu 220/380 v	250310003	buc.	22	500,00	11 000,00
28.	Idem de 0,55 kw×1 500 t/m 220/380 v	7250190001	"	25	485,00	12 125,00
29.	" 0,75 kw×1 000 t/m 220/380 v	7250080001	"	17	720,00	12 240,00
30.	" 1,1 kw×1 000 t/m 220/380 v	7250100001	"	1	755,00	755,00
31.	" 1,1 kw×1 500 t/m 220/380 v	7250230001	"	50	580,00	29 000,00
32.	" 1,5 kw×1 500 t/m 220/380 v	7250240001	"	17	700,00	11 900,00
33.	" 3 kw×1 500 t/m 220/380 v	7250260000	"	20	980,00	19 600,00
34.	" 4 kw×1 500 t/m 220/380 v	7250270001	"	11	1 150,00	12 650,00
35.	4 kw×3 000 t/m 220/380 v	7250375000	"	2	1 120,00	2 240,00
36.	" 0,75/1,3 kw×750/1 500 t/m 220/380 v	7250390000	"	1	925,00	925,00
37.	" 1,1/1,9 kw×750/1 500 t/m 220/380 v	7250400000	"	2	1 030,00	2 060,00
38.	" 18,5 kw×1 500 t/m 220/380 v	7250151000	"	1	4 130,00	4 130,00
39.	" kw×1 500 t/m AE cu talpă 220/380 v	7250260002	"	1	1 797,00	1 797,00
VII. MATERIALE ELECTRICE DIFERITE						
40.	Aplice drepte 40 W	7010004002	buc.	4	2,75	11,00
41.	Armături 200 W	7020020001	"	6	32,50	261,00
42.	Becuri sofite 12 v×15 W	7060052000	"	85	1,51	122,35
43.	" 6 v×10 W	7060071000	"	30	5,28	158,40
44.	" 12 v×5 W	7060072000	"	140	1,51	211,40
45.	" 12 v×10 W	7060073000	"	40	5,28	211,20
46.	Comutatori stea triunghi 32 A	7130000800	"	40	440,00	17 600,00
47.	Comutatori stea triunghi 63 A	7130000900	"	20	620,00	12 400,00
48.	Conductor VLPY Ø16	7200070800	m	400	8,50	3 400,00
49.	Dulii statice 40 W	7010004001	buc.	14	2,81	39,34
50.	Înterupător pîrghie 25 A	7150001600	"	14	35,00	490,00
51.	Limitator a×2 A Expl	7280001400	"	8	643,00	6 744,00
52.	Prize bachelită 15 A	7340000500	"	24	9,55	292,20
53.	Suport contact mobil 25 A	7800005300	"	90	7,50	675,00
— ventilator centrifugal V. 425; debit 250 m.c.h; poz. montaj 3; presiune 47 mm CA cu motor 0,37 kw×3 000 t/m =6 buc.× 1 806 lei						
— ventilator centrifugal V 426; debit 3 150 m.c.h; poz. montaj 3; presiune 85 mm CA cu motor 1,5 kw×1 500 t/m =8 buc.× 3 030 lei						
— ventilator V 474 G; debit 10 000 m.c.h; poz. montaj 14; presiune 70 mm CA cu motor 7,5 kw×1 500 t/m =1 buc.×23 880 lei						
— ventilator V 407; debit 1 000 m.c.h; presiune 105 mm CA; poz. montaj 3; cu motor AE 0,8 kw×3 000 =1 buc.× 6 361 lei						
— ventilator VAT 500/6; debit 8 000 m.c.h; presiune 70 mm CA; poz. montaj orizontală; cu motor 4 kw×3 000 t/m =4 buc.× 3 180 lei						
— ventilator VAT 630/9; debit 10 000 m.c.h; poz. montaj verticală; presiune 26 mm CA cu motor 2,2 kw×1 500 t/m =1 buc.× 5 466 lei						
— ventilator V 427; debit 4 500 m.c.h; presiune 69 mm poz. montaj 12; cu motor 1,5 kw×1 500 t/m =1 buc.× 3 920 lei						
— ventilator V 414; debit 25 000 m.c.h; poz. montaj 3; presiune 139 mm CA; cu motor 18,5 kw×1 000 t/m =1 buc.×13 319 lei						
— ventilator V 414; debit 22 400 m.c.h; poz. montaj 3; presiune 104 mm CA; cu motor 1,5 kw×1 500 t/m =1 buc.×12 599 lei						
— ventilator V 475; debit 8 000 m.c.h; presiune 428 mm; poz. montaj 3; cu motor 18,5 kw×1 500 t/m =2 buc.×12 941 lei						
— ventilator V474; debit 8 000 m.c.h; poz. montaj 3; presiune 97 mm CA; cu motor 5,5 kw×1 500 t/m; =2 buc.× 7 872 lei						
— ventilator V 474; debit 15 000 m.c.h; poz. montaj 12; presiune 127 mm CA; cu motor 1,5 kw×1 500 t/m =1 buc.×11 319 lei						

Denumirea	U/M	Buc.	P/U	Valoare
RULMENȚI :				
5010601000	ISO	6010	buc.	49
2200	"	6022	"	21
21000	"	6210	"	100
21100	"	6711	"	50
21200	"	6212	"	68
21400	"	6214	"	25
21500	"	6215	"	31
21600	"	6216	"	8
21800	"	6218	"	36
22100	"	6221	"	23
30100	"	6300	"	14
30300	"	6303	"	30
30500	"	6305	"	50
31000	"	6310	"	30
31100	"	6311	"	8
31200	"	6312	"	14
31400	"	6314	"	1
40400	"	6404	"	5
40500	"	6405	"	3
41000	"	6410	"	2
41100	"	6411	"	3
5210120900	"	1209	"	82
21000	"	1210	"	50
21500	"	1215	"	4
30000	"	1300	"	19
30100	"	1301	"	3
30200	"	1302	"	5
30300	"	1303	"	7
30400	"	1304	"	20
30800	"	1308	"	7
30900	"	1309	"	40
31300	"	1313	"	40
5011610100	"	16100	"	44
00401	"	16004	"	336
00900	"	16009	"	21
01000	"	16010	"	7
5030100700	"	13302	"	88
00800	"	13303	"	77
5210220700	"	2207	"	50
21800	"	2218	"	5

Den. mat. caracteristici		U/M	Buc.	P/U	Valoare	
30500	ISO	2305	buc.	13	40	520
30800		2308		9	55	495
5440490000	"	NA 4900	"	14	23	322
90307	"	NA 4903	"	20	16,45	329
90501	"	NA 4905	"	23	19,1	439,53
91099	"	NA 4910	"	10	31	310
5440490040	"	NA 4910	"	3	50	150
5429422000	"	942/20	"	66	30	1980
5429423500	"	942/35	"	57	50	2850
33500	"	943/35	"	52	52	2804
11200	"	941/12	"	4	25	100
21700	"	942/17	"	47	30	1410
10000	"	941/20	"	80	30	2400
30000	"	943/20	"	10	20	200
52110120515	"	1205 K	"	71	23	1633
20615	"	1206 K	"	62	25	1550
20715	"	1207 K	"	18	27	486
20815	"	1208 K	"	11	31	341
21015	"	1210 K	"	35	40	1400
21115	"	1211 K	"	26	44,10	1146,60
21315	"	1213 K	"	27	58	1566
21715	"	2207 K	"	18	37	1036
21815	"	2208 K	"	10	40	400
21915	"	2209 K	"	46	44	2024
22015	"	2210 K	"	1	52	52
22115	"	2211 K	"	41	63	2583
5050600400	"	E 4	"	4	10	40
00500	"	E 5	"	12	12	12
00600	"	E 6	"	7	10	70
00700	"	E 7	"	4	10	40
00800	"	E 8	"	49	10	490
00900	"	E 9	"	12	12	144
01200	"	E 12	"	5	12	60
01500	"	E 15	"	42	13	546
5030020625	"	N 206	"	30	37	1110
21360	"	N 213	"	2	81	162
5210220428	"	N 2204	"	14	39	546
20535	"	N 2205	"	17	42	714
20675	"	N 2206	"	44	47	2068
30625	"	E 2306	"	33	58	1357
5030021126	"	EU 211	"	13	63	819
21226	"	NU 212	"	7	70	490
21326	"	NU 213	"	31	77	2387
22226	"	NU 222	"	3	384	1152
20726	"	NU 2207	"	21	54	1134
20727	"	NJ 207	"	18	45	810
31553	"	NJ 315	"	1	190	190
21043	"	NUP 210	"	19	64	1216
31043	"	NUP 310	"	2	88	176
5222220900	"	22209	"	6	130	780
21100	"	22211	"	19	153	2907
21600	"	22216	"	1	240	240
22000	"	22220	"	31	370	11470
22600	"	22226	"	4	630	2520
30900	"	22309	"	4	180	720
31000	"	22310	"	16	195	3120
5040300931	"	NN 3009 K	"	10	232	2320
00833	"	NN 3008 K	"	2	130	260
52222332000	"	22320	"	2	640	1280
5040301133	"	NN 3011 K	"	2	180	360
01435	"	NN 3014 K	"	2	384	768
015537	"	NN 3015 K	"	3	177,29	531,87
01731	"	NN 3017 K	"	5	480	2400
01833	"	NN 3018 K	"	7	512	3584
02834	"	NN 3028 K	"	1	1168	1168
5040303031	ISO	NN 3030 K	buc.	6	1360	8160
00833	"	NN 3008 K	"	2	130	260
5100730400	"	7304	"	70	34	2380
30500	"	7305	"	16	35	560
30800	"	7308	"	50	80	4000
31000	"	7310	"	5	107	535
31100	"	7311	"	30	74	2220
5120321100	"	3211	"	40	100	4000
30700	"	3307	"	5	70	350
30800	"	3308	"	24	84	2016
5113020800	"	30208	"	50	33	1650
21000	"	30210	"	44	41	1804
21200	"	30212	"	33	52	1716
21400	"	30214	"	10	65	650
21500	"	30215	"	37	73	2701
30299	"	30302	"	4	20,70	82,80
30860	"	30308	"	11	42	462
5113220900	"	32209	"	5	46	230
21100	"	32211	"	10	55	550
21200	"	52212	"	25	62	1550
21400	"	32214	"	20	78	1560
21800	"	32218	"	11	135	1485
30400	"	32304	"	11	30	330
5315110000	"	51100	"	14	16	224
10900	"	51109	"	9	25	225
10500	"	51105	"	150	17	2550
10800	"	51108	"	20	22	440
10900	"	51109	"	22	25	550
11100	"	51111	"	14	31	434
11200	"	51112	"	3	34	102
11300	"	51116	"	30	46	1380
10800	"	51118	"	80	60	4800
12000	"	51120	"	11	85	935
12400	"	51124	"	6	120	720
20000	"	51200	"	15	300	4500
20500	"	51205	"	50	19	950
20700	"	51207	"	10	22	1100
20800	"	51208	"	50	28	280
5802868000	"	286805	"	50	32	1600
5315121200	"	51212	"	3	186	558
5315121400	"	51214	"	20	52	1040
531521500	"	51215	"	1	64	64
30800	"	51215	"	6	70	420
30900	"	51308	"	39	35	1365
9808047040	"	51309	"	20	40	800
	"	804704	"	30	20	21392

PIESE AUTO

Nr. crt.	Denumirea	U/M	Canti-tatea	Preț unitar	Nr. crt.	Denumirea	U/M	Canti-tatea	Preț unitar
1.	Ventilator alternator	buc.	10	11	30.	Capac pompă benzină SR	buc.	4	16,50
2.	Pinion distribuitor TV	"	6	21	31.	Bucși arc spate	"	17	1,75
3.	Capac pompă apă TV	"	3	17	32.	Disc ambrciaj FIAT	"	1	128,00
4.	Arbore intermediar SR-131	"	1	222	33.	Mînere uși VOLGA	"	4	22,21
5.	Arbore intermediar SR-131	"	2	116,50	34.	Pompă ulei GAZ-51	"	1	—
6.	Pinion viteză III Bucegi	"	5	60	35.	Furcă cuplaj direcție	"	10	—
7.	Pinion viteză I Carpați	"	4	102	36.	Rotor pompă apă TV	"	5	—
8.	Pinion viteză I Carpați	"	2	102	37.	Saboți frînă mină	"	2	43,30
9.	Pinion arbore Carpați	"	2	98	38.	Tije cu membrană Carpați	"	10	—
10.	Pinion viteză III	"	1	80	39.	Suport cardan Volga	"	4	5,25
11.	Colector dinam SR	"	2	125,00	40.	Arc spate Carpați	"	2	—
12.	Colector electromotor SR	"	4	12	41.	Fulie pompă apă Bucegi	"	4	—
13.	Garnitură servofrînă	"	9	20	42.	Geam spate Volga	"	1	150,00
14.	Pinion motor SR — Bucegi	"	38	37,50	43.	Ventilator 6 palete Bucegi	"	10	40,00
15.	Cap bară SR 101	"	2	85,00	44.	Grup conic diferențial	"	2	—
16.	Ax pompă apă TV	"	11	4,35	45.	Element filtru aer Carpați	"	9	—
17.	Arc bendix SR-131	"	26	11,50	46.	Direcție fără volan	"	1	—
18.	Cap bară SR-101	"	2	85,00	47.	Ax direcție cu smec	"	2	—
19.	Bec auto 12x25 W	"	100	2,14	48.	Manșon cardan Gaz-51	"	7	—
20.	Bobină stator electromotor	"	5	42,00	49.	Butuc disc ambrciaj Bucegi	"	2	—
21.	Bucși tacheți Bucegi	"	264	5,00	50.	Butuc disc ambrciaj Bucegi	"	2	—
22.	Braț ștergător TV	"	13	4,05	51.	Casetă direcție Gaz-51	"	1	—
23.	Lame ștergător TV	"	13	3,30	52.	Suport arc față Carpați	"	6	—
24.	Bucși arc față SR	"	12	1,50	53.	Suport arc spate	"	5	—
25.	Bobină stator dinam	"	14	66,00	54.	Capac palier Bucegi	set	2	67,00
26.	Bol piston Bucegi	"	82	6,50	55.	Reductor recuperat Gaz 69	buc.	1	—
27.	Bol piston Volga	"	8	11,38	56.	Radiator apă TV	"	1	—
28.	Lame ștergător TV	"	3	11,00	57.	Acumulator 12x135 Am	"	3	—
29.	Cap bară SR-101	"	1	23,50	53.	Arbore cardan	"	1	—

IMPORTANT

Întreprinderile socialiste din întreaga țară, care, din diferite motive nu au asigurat integral baza materială pentru producția anului 1976, sînt rugate să rețină că CIACUT — Tehnometal București livrează prompt pe bază de comenzi ferme, fără repartiție, materialele prezentate mai sus.

Comenzile se vor transmite la următoarea adresă: Centrala Industriei Articolelor Casnice și Utilajelor Tehnometal București — B-dul București Noi 170, sectorul 8.

Pentru piesele auto, comenzile se vor ina-

inta la CIACUT — Tehnometal București, șos. Ștefan cel Mare 242.

În ordinea sosirii comenzilor și în funcție de cererea beneficiarilor, CIACUT Tehnometal poate expedia mărfurile comandate în condiții de ambalare și transport corespunzătoare.

Unitățile interesate sînt informatate pe această cale, că toate materialele disponibilizate se află în stare de conservare ireproșabilă și vor fi livrate cu certificat de calitate.

Relații suplimentare, la telefoanele 674030—674340 interior, Serviciul de Aprovizionare — uzină, iar pentru piesele auto la 127196.

Viitorii parteneri comerciali sînt anticipat asigurați de maximă sollicitudine din partea unității ofertante.

METALURGICĂ

IASI

Una din condițiile care contribuie la bunul mers al unei întreprinderi ce condiționează creșterea coeficientului de rentabilitate pe ansamblu e înlăturarea imobilizărilor financiare. Perfecționarea sistemului de aprovizionare tehnico-materială și implicit a relațiilor contractuale, întărirea rolului contractelor economice permit o strictă corelație a bazei materiale cu cerințele producției și pe această cale o accelerare a vitezei de rotație a mijloacelor circulante. Pe măsura valorificării maxime a potențialului de care

dispune, utilizând metode și tehnici moderne, proprii relativ recente discipline economice cunoscută sub denumirea de marketing, colectivul Întreprinderii Metalurgice Iași și-a însușit în mod evolutiv conținutul noțiunii de funcție comercială, folosind în modul cel mai judicios toate căile de desfacere a produselor și urmărind în același timp accelerarea relației fondurilor circulante.

La această unitate, în care eficiența economică reprezintă un criteriu prioritar în ansamblul de probleme — principala direcție de concentrare a

eforturilor o constituie utilizarea rațională a fondurilor bănești și materiale. Desigur, preocuparea pentru găsirea și introducerea celor mai utile forme care să asigure o mai judicioasă și echilibrată balanță financiară se conjugă cu acțiunea permanentă de redimensionare a stocurilor de materiale stabilindu-se un raport optim, elastic și operativ între resurse și necesar, între baza materială și sarcinile de producție pentru exercițiul de plan următor.

Ținând seama de multitudinea de factori (reducerea consumurilor specifice, utilizarea

mai eficientă a normelor de consum, înlăturarea risipei) apar resurse importante suplimentare în baza materială a întreprinderii, creindu-se astfel un excedent temporar de materiale.

Colectivul Întreprinderii Metalurgice Iași cunoscând efectele imobilizărilor financiare și urmărind circulația mijloacelor materiale, pentru valorificarea disponibilului prin repunerea în circuitul economiei naționale a unor materiale, anunță pentru informarea unităților interesate următoarea situație a materialelor disponibile:

Rulmenți

— Rulmenți GPZ	7941	12 buc.	—	5/544091—5/54418	3 buc.
— „	97718	4 buc.	—	792 NA 798	1 buc.
— „	7951	14 buc.	—	8375—8520 D	1 buc.
— „	704702	90 buc.	—	552 D+560	26 buc.
— „	544091—544118	5 buc.	—	767 D—752	6 buc.
— „	NA 861854 D	1 buc.	—	NN 3030 KP 51	2 buc.
— „	NA 749742 D	1 buc.	—	10 NN 252343 NA 252311	4 buc.
— „	22240	1 buc.	—	10 LM 361649—10 LM 3610	2 buc.
— „	6214 c. 18	17 buc.	—	NN 237536—NM 237510	5 buc.
— „	23136 FD	2 buc.	—	792 B+NA 798	9 buc.
— „	110 FDI 54667	8 buc.	—	LM 654645 D 654610	1 buc.
— „	22 DFO 448 G7	8 buc.	—	792 D—798	4 buc.
— „	51140	7 buc.	—	10 TD—1—564 G 7	12 buc.
— „	NN 3030 KPFCI	2 buc.			
— „	22332	5 buc.			
— „	NN 3034 KP 51	2 buc.			
— „	NU 2221 MA	191 buc.			
— „	NKI 95/26	12 buc.			
— „	NN 3034 KP 51	2 buc.			
— „	22318 K	10 buc.			
— „	NN 3036 KP 51	1 buc.			
— „	67780.67720	1 buc.			
— „	72200/72500	10 buc.			
— Rulmenți GPZ	NU 2226	1 buc.			
— „	NN 3056 KPFI	1 buc.			
— „	NN 3056 KP 51	1 buc.			
— „	NJ 2320	6 buc.			
— „	74550—74850	2 buc.			
— „	22234	4 buc.			
— „	N 913849—N 913810	5 buc.			
— „	NN 224340 fără inel	4 buc.			
— „	637—672	8 buc.			
— „	799—5/792	8 buc.			
— „	NA 798—11/792 D	18 buc.			
— „	10/90—780—5/3729 D	10 buc.			
— „	30/47688—30/47620	30 buc.			
— „	30/72220—30/72500	20 buc.			
— „	4/67391—2/67322 D	2 buc.			
— „	5/67780—5/67720	7 buc.			
— „	SII 913849—SH 91 3810	5 buc.			
— „	5/93800—5/93125	5 buc.			
				Piese schimb import și intern motoare, diverse mat.	
				— Cilindru pneumatic S 925 MET	2 buc.
				— Capete filetat 3/8—2"	2 buc.
				— " " " 1/4	1 buc.
				— Rezervor 65 kg 181.1.300	1 buc.
				— Cilindru hidraulic 3500	1 buc.
				— " " " 2500	1 buc.
				— Cănași cilindru 2500	2 buc.
				— Cănași cilindru 3000	2 buc.
				— Dispozitiv desfășurat bandă	
				500×5	1 buc.
				— Electromotor asincron 11 kw	1 buc.
				— " macara M 35 3 kw	
				1000 t/m.	1 buc.
				— Cablu ACY ABY 3×120×70	48 m.l
				— Rezistențe 950	190 buc.
				— Tablă MOC N 15 7 mm.	12.678 kg
				— Sîrmă neagră 3 mm	15.417 kg
				— Oțel ST 50Ø 120×50 mm.	580 kg
				— Oțel Poldy Tenox Ø210 mm.	3.133 kg
				— Oțel 210 Crom 46 Ø 450mm.	380 kg
				★	
				Întreprinderile industriale și economice ca și cele asimilate interesate să-și asigure unele materiale deficitare din gama de repere ce disponibile, pot trimite comenzi ferme la sediul unității din Iași. Șoseaua Țuțora 132.	
				Materialele se vor livra cu certificat de calitate, factura-	
				rea făcîndu-se la prețuri re-	
				șezate.	
				Furnizorul se obligă să expedieze produsele în condiții optime de ambalare și transport.	
				Informații suplimentare se pot obține la Serv. Aprovizionare (telefon 30077).	

INTREPRINDEREA

DE

TRANSPORTURI

AUTO - IAȘI

TABEL
cu piesele supranormative marca SR 131

Denumirea piesei	Cantit.	P.U.
Bucșă bielă	100	2,10
Ghișă tachet	250	5,00
Ghișă supapă evacuare	500	6,00
Inel filetat chiulasă	100	1,10
Segmenti motor R 3	300	97,60
Capac pompă benzină	170	16,50
Element filtru decantor bentină	600	10,25
Arbore secundar	27	1,90
Cond difuzor asamblat	5	15,00
Corp ajustaj descărc.	4	15,00
Clapet accelerație	9	4,00
Duză aer frinare	35	1,50
Lagăr telefon	27	1,00
Pirghie comandă accelerație	10	2,40
Piston pompă accelerație	4	6,00
Șurub reglaj relanti	2	1,80
Supapă de sarcină	8	5,80
Supapă pompă accelerație	17	3,75
Arc pinion bendix	25	11,50
Condensator	1 500	8,20
Capă fișă bobină	290	12,60
Colector electromotor	40	125,00
Perie electromotor	500	6,50
Perie electromotor	2 000	6,05
Perie dinam	2 500	11,00
Sincron 23	100	300,00
Carter punte spate	15	1.515,00
Pinion planetar	400	209,00
Amortizor telescopic	25	156,00
Foaie 2 arc spate 131	300	38,00
Foaie I — arc față 131	500	41,00
Foaie arc spate 131	250	38,00
Foaie arc spate 131	200	98,00
Proșap remorcă 2 R5A	50	373,00
Proșap remorcă 2R5A asamblat	20	760,00
Tambur fr. mină	40	375,00
Geam lateral față	400	4,20
Întrepător lampă stop	100	9,00
Lampă cabină	200	10,00
Lampă nr. spate	300	6,00
Axă față simplă 2R5A	10	955,00
Pirghie fizetă dreapta	340	45,00
Pirghie fizetă stg.	240	45,00
Arc fr. față lung.	1 000	2,20
Arc fr. față scurt	1 000	1,50
Mecanism direcție	13	1.500,00
Bolț compresor	28	8,00
Bucșă bielă compresor	35	19,00

TABEL
Piese supranormative — Marca DAC

Denumirea piesei	Cantit.	P.U.
Ghid supapă admisă	100	30,00
Ghid supapă admisă	50	30,00
Garnitură colector evacuare	400	2,50
Garnitură pompă apă	100	0,60
Garnitură pompă injecție	500	1,00
Motor complet	18	43.000,00
Mecanism direcție	20	1.840,00
Placă asigurare ușă stînga	100	15,00

TABEL
Piese supranormative marca M-461

Denumirea piesei	Cantit.	P.U.
Ax cardan spate simplu	3	88,50
Capac delcou	20	7,30
Clapetă carburator	50	4,00
Furcă glisantă	2	60,00
Jiglier principal	16	5,00
Jiglier mers în gol	25	4,00
Lampă semnalizare	15	18,20
Rotor delcou	40	1,30

TABEL
Rulmenți disponibili

Denumirea piesei	Cantit.	P.U.
Rulment 390110	35	130
1207	26	70

Denumirea piesei	Cantit.	P.U.
Rulment 804705	20	47
" 30407	25	53
" 704904	22	1 000
" 20703	16	800
" 6212	48	400
" 30208	33	40
" 6203	14	200
" 6001	5	90
" 6200	12	800
" 30311	96	96
" 6303	17	75
" 390110	103	180
" 30311	30	150
" 6308	35	85

TABEL
Echipament de protecție

Denumirea piesei	Cantit.	P.U.
Halat doc bărbați	200	104,00
Bluze doc	18	95,00
Bocanci talpă piele	19	145,00
Căciuli stofă	6	60,00
Căști	2	68,00
Costume antiacid	17	379,00
Idem	9	399,00
Haine vătuite	50	182,00
Idem	69	188,00
Idem	107	194,00
Idem	12	199,00
Pantaloni vățuiți	50	194,00
Idem	69	140,00
Idem	107	146,00
Idem	12	153,00
Palmarc piele	60	21,00
Salopete doc	240	130,00
Idem	160	136,00
Veste vătuite	5	109,00
Idem	8	111,00
Idem	1	114,00
Tuburi grafate	2	13,75
Scurte blănite 48.I	1	1.014,76
Idem 48.III	1	968,48
Idem 48.II	5	991,60
Idem 50.III	2	1.024,12
Idem 52.II	1	1.024,12
Idem 50.I	6	1.000,98
Idem 50.II	4	1.000,98
Idem 54.0	1	1.062,25
Idem 56.II	1	1.039,87
Idem 54.II	1	1.039,87
Idem 52.III	1	974,00
Idem 46.III	1	968,48
Cearceaf pat	200	52,00
Idem	100	67,00
Cearceaf plapumă	300	110,00
Fețe pernă	100	23,00
Idem	200	14,90

TABEL
uniforme tip CTA

Denumirea piesei	Cantit.	P.U.
Costum tercot bărbați (1 pant.)	3	421,00
Idem (2 pant.)	2	579,00
Idem (2 pant.)	2	628,00
Idem (2 pant.)	3	577,00
Costum femei (2 fuste)	6	478,00
Idem (2 fuste)	2	495,00
Idem (2 fuste)	4	426,00
Idem stofă femei 1 fustă	4	430,00
Idem (1 fustă)	1	505,00
Idem (1 fustă)	5	455,00
Cămăși zefir bărbați	25	65,00
Idem	63	56,50
Căciuli C.T.A.	59	115,00
Catarame micș	120	1,30
Ecusoane	814	18,00
Emblemă taxator șofer	10	12,12
Garde	8	109,40
Falțoane femei 42-44	4	530,00
Idem 44-46	5	563,00
Idem 50-52	1	579,00
Idem 54-56	1	630,00
Șepci auto	200	72,35
Șepci sport femei	7	51,51

I.J.I.L. — SUCEAVA

o specialitate suceveană: răcoritoarele

Activitatea dinamică implică o serie de operațiuni pe care le executăm aproape automat, fie acasă, fie la locul de muncă. Și la tot pasul ne ajutăm cu unelte, ustensile, obiecte mai mari sau mai mici, foarte necesare, auxiliare în rezolvarea problemelor de existență. În felul acesta, fiecare gospodărie personală, instituție sau întreprindere acumulează un inventar al necesarului imediat de fiecare zi, solicitat în permanență. E o gamă foarte largă și variată de obiecte aparent modeste, dar cu atât mai indispensabile traiului.

Să ne închipuim cum ar arăta chiar cea mai modică

așezare omenească fără mese, scaune, dulapuri, sobe, vase etc. Apoi să re-memorăm activitatea fiecărui dintre noi când intrăm în mîna să cauți cheia specială spre a deschide sticla de apă minerală, tragi scaunul, te așezi la masă, admiri covorul din perete sub lumina lustrei, tai pâinea. Îndeplinind toate aceste acte intrate în obișnuința apeluți, fără să-ți dai seama, la bunicele servicii ale întreprinderii de industrie locală.

E firesc deci ca una din ambițiile întreprinderii județene de industrie locală — Suceava, e de a fi cit mai bine reprezentată în circuitul național prin co-

laborare cu întreprinderi prestigioase și prin pondere la export. E o aspirație firească, realizată cu succes. Dar principalul ei merit constă în deservirea vieții în toate ipostazele ei, de la apa minerală îmbuteliată la Vatra Dornei pînă la piesele de fontă turnate la Rădăuți.

Platforma industrială Suceava are în componența sa și o fabrică de răcoritoare. Dar întreprinderea județeană de industrie locală Suceava are centre puternice în această specialitate. De pildă, e destul să ne oprim asupra

centrului Vatră—Dornei, unde sînt îmbuteliate vestitele ape minerale Dorna, Șarul Dornei, Poiana Vinului, Poiana Negri, Poiana Cosnei, cu circulație în întreaga țară. Și tot la Vatra Dornei se fabrică noul răcoritor **Deit**, combinație de suc de fructe cu ape minerale, un produs delicios și foarte solicitat.

Gama de răcoritoare lansată de Industria locală Suceava confirmă seriozitatea cu care accastă vastă întreprindere privește orice produs lansat sub emblema întreprinderii.